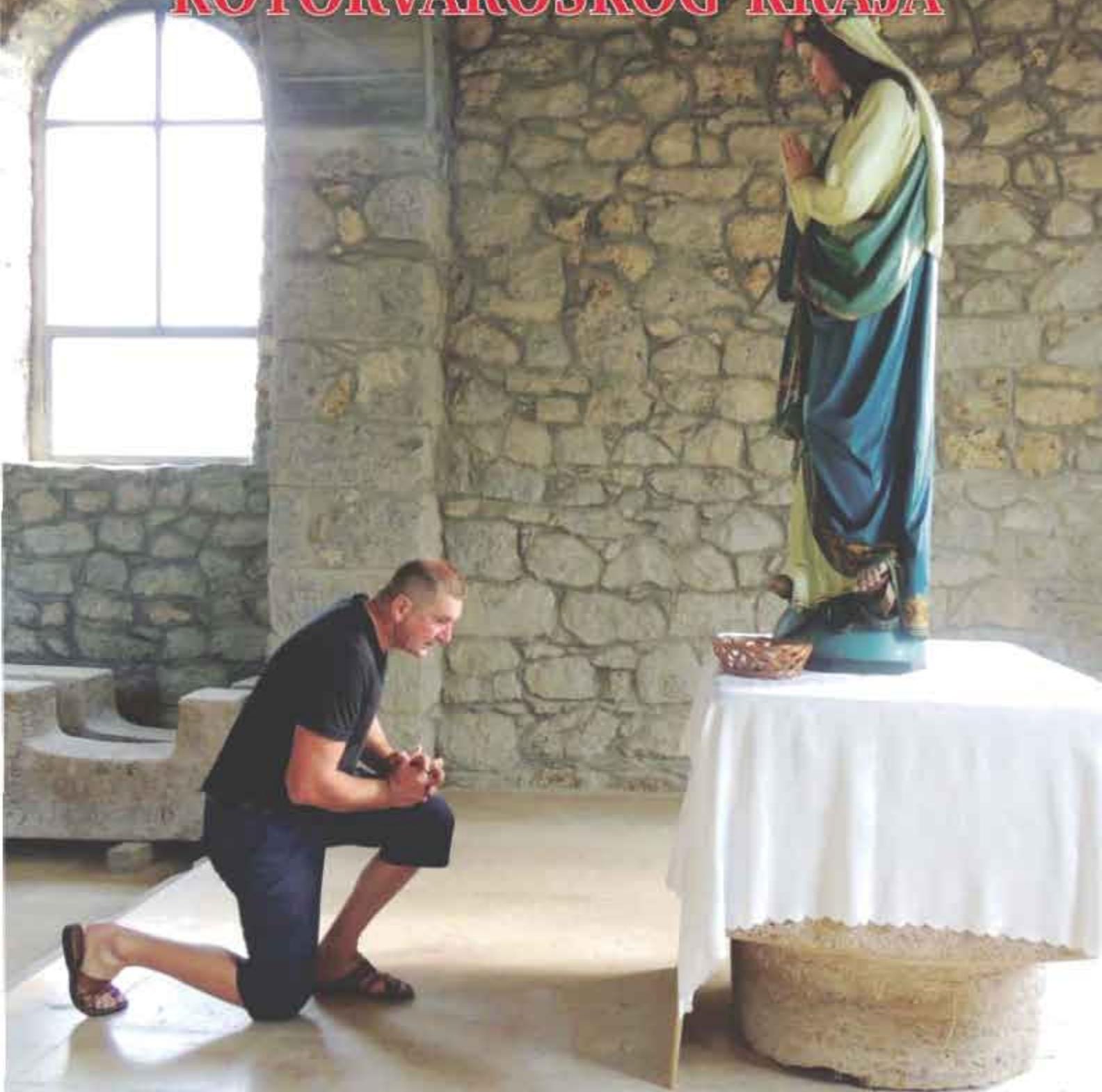

Broj 105. listopad, 2014.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Izdavač:

Župni ured Kotor Varoš
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 650
E-mail: mladi-kotorvaros@blc.net
www.kotorvaroskakadima.com

Redakcija: Viktorija Barilić,
Laca Koroman, fra Ante
Šimunović, fra Petar Karađica,
fra Marko Banatolo, fra Zoran
Mandić, fra Stipe Karađica, fra
Stipe Matčinković

Glavni urednik: Fra Ante
Šimunović

Tehnička obrada: Viktorija Barilić
Lektorica: Laca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka
Tisk: "ART Print" Barje Luka
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

piše fra Ante Šimunović

Proslava svetog Roka u Kotor Varošu

Poslijec svečanog misnog slavlja kojim smo na Sokolinama slavili nebesku proslavu naše Majke, Blažene Djevice Marije, u popodnevnim satima velike grupe hodočasnika zaputile su se na Rokovo groblje proslaviti sv. Roka, zaštitnika cijelog našega kotorvaroškog kraja. Misu uočenici sv. Roku predvodio je vtc. Slavo Grgić, ravnatelj Katoličkog školskog centra u Bihaću. Istaknuto je blizinu svetoga Roka čovjeku u potrebi po uzoru na Kristovu blizinu čovjeku a na način sv. Franje Asiškog, čijemu Redu je i pripao - treći Red.

Na dan sv. Roka, već od samoga jutra bila je prigoda za sv. ispunjaj i pričest pod misnom koje su bile u 9.00 i 11.00 sati. Iako je u jednom trenutku počela padati jaka kiša, ipak Bog nam je podario divan dan u koji smo ga, vjerujem slavili i zahvaljivali mu.

Svečano misno slavlje s početkom u 11.00 sati predvodio je fra Vinko Marković, župnik župe u Uekoplju, uz koncelebraciju mnogih svećenika iz našega kotorvaroškog i jačkog kraja.

U svojoj propovijedi fra Vinko je prikazao sv. Roka kao velikog uzora vjere i naglasio potrebu današnjeg čovjeka da svome životu da pravi smisao. Tek u punoj ravnopravnosti materijalnoga i duhovnoga možemo se kao

ljudi i vjernici potpuno ostvariti.

Župnik fra Ante Šimunović zahvalio je vjernicima što su se i ove godine u tako velikom broju okupili na misu proslave sv. Roka. Molili smo za svoje potrebe, zavjete, žive i mrtve. Na misi je sudjelovalo oko pet tisuća vjernika među kojima su bili i predsjednik Kluba Hrvata u Vijeću naroda RS Josip Jerković i savjetnik

ministra za izbjeglice i raseljena lica Ivo Kameničašević.

Veliki broj kotorvaroških Hrvata prognao je iz svojih domova na početku nedavnoga rata te se naselio u Hrvatskoj i u drugim zemljama. Neki od njih su se vratili. Raduje činjenica, da svake godine, na svetkovinu sv. Roka gotovo svi dolu u svoj rodni kraj te na taj način kaže svima da se žele vratiti i da nisu zaboravili svoj zavičaj.

Mala Gospa 2014

Nakon svečanih proslava svetkovina Velike Gospe u Sokolinama i svetoga Roka u župi Kotor Varoš, 8. rujna proslavili smo i patron – zaštitnicu naše kotorvaroške župe: Malu Gospu, odnosno blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije. Za patron smo se pripremili trodnevnicom. Na prvi dan trodnevnice, jer je bio prvi petak u mjesecu, započeli smo i pobožnost prvih petaka, to jest pobožnost Presvetom Srcu Isusovu i njegovom Presvetom Imenu. Na drugi dan smo molili za duhovna zvanja, jer prva je subota u mjesecu.

Iako je tjedan prije blagdana Male Gospe bio poprilično kišovit, na sami blagdan imali smo lijepo vrijeme, pravi Božji dar. Svetu misu u našoj „Kotorvaroškoj ljepotici“ predvodio je domaći župnik fra Ante Šimunović uz suslavje fra Minka Bandala. Župnik nas je pozvao da i mi sami poštujemo sebe i svoje dostojanstvo koje nam dolazi od Boga i da budemo svjezani svoje odgovornosti za ovo vrijeme i mjesto u kojem živimo. U tomu nam može biti pravi uzor i zagovornica naša nebeska majka Blažena Djevica Marija. Poslijem misu svi nazočni zadržali su se na zajedničkom ručku kojim su načastili Baščinci i Biličani, na čemu im od srca zahvaljujemo.

Naši u svijetu

Kada pogledamo diljem svijeta, čini mi se da nema kušta gdje nećeći naći našega čovjeka. To je poslovno vidljivo u zapadnoj Europi.

Dana 13. rujna 2014. bio sam tek oko pet sati normalne vožnje udaljen od Kotor Varoša, u austrijskom gradiću Kapfenbergu među našim ljudima. Prvi razlog moga boravka u Kapfenbergu bio je svečanost otvaranja novoga radnoga prostora, hale „Zimmerei Grgić“ na što me je pozvao vlasnik Ivan Grgić – Dule iz Zahra.

Na početku slavlja bio je i blagoslov prostorija a u isto vrijeme smo proslavili i četvrti rođendan Ivamovoga sina Manuela. Ulistinu je bilo lijepo veseliti se s našim ljudima na naš način. Okupio se lijep broj rodbine, prijatelja i poslovnih partnera. Po ambijentu, da nije ponosno „izlijetalo“ njemčki jezik imao se osjećaj da smo u svom rodom kraju. Koliko god naši ljudi bili uspješni gdje god se nađu u svijetu, ipak za taj uspjeh puno moraju i žrtvovati.

Neka im Bog pomogne da ne izgube SEBE na tom putu.

Fra Anto u Austriji

U nedjelju, 14. rujna 2014. kotorvaroški župnik fra. Anto Šimunović slavio je svete mise u Hrvatsko-katoličkoj misiji Graz. Taj dan je bila i svetkovina Uzvišenja sv. Križa, patron franjevačke provincije Bosne Srebrenice.

U Grazu je slavio sv. misu u 11.00 sati. Crkva je bila puna vjernika i tako je svake nedjelje, rekao mi. Na kraju mise

fra Anto je ukratko upoznao načelnike o našim radovima u župnoj crkvi. Nakon mise prikupljeno je 2025 eura, 70 kuna i 10 KM. Poslje ručka koji je spremila vrijedna domaćica Janja Karajica, supruga Ivica Karajice Čikija, fra Anto je s fra Matijom, koji je također novi u HKM Graz otisao u Leoben, gdje je slavio misu u 16.00

sati. Nakon misie vjernici su prikupili i kao svoj dar dali 680 eura. Misa je u Kapfenbergu bila u 18.00 sati. Imao se osjećaj kao da si u Kotor Varošu, jer svuda vidiš poznata lica. I u Kapfenbergu, na kraju misie prikupljeno je 1260 eura, 80 KM i 200 kuma.

Ovom prigodom želim zahvaliti svima koji su omogućili moj posjet HKM Graz: Ivanu Grgiću - koji me je pozvao na otvaranje hale, Jaku Jelušiću što me je povezao sa voditeljima Misije i bio mi potpuno na raspolaganju iako su on i njegova supruga Ana imali svojih privatnih planova za taj vikend. Također velika hvala Ivici Karajici Čikiju koji je u Grazu sve organizirao za skupljanje priloga. Hvala i Ranku Topaloviću i njegovoj Ruži na toplome gostoprimstvu u njihovoј kući u Kapfenbergu gdje sam dvije noći prespavao. Posebna hvala fra Ivanu i fra Matiji koji su tako novi u HKM Graz odmah dopustili da mogu s ukupom slaviti sv. misu i prikupljati darove za obnovu crkve.

Naravno, za prikupljene darove hvala svim vjernicima koji su dali svoj prilog za naše potrebe, a najveća hvala Gospodinu Bogu što nam je omogućio ovaj susret s njim i jednoga drugima.

U jednom trenu...

Dana 16. rujna 2014. u selu Zabrdic, župa Rodenja Blažene Djevice Marije Kotor Varoš u potpunosti je srušena obiteljska kuća Stipe Kavedžije koju je nakon ratnih stradanja Stipo svojim skromnim sredstvima sam obnovio. Oko 8.00 sati ujutro, najvjerojatnije eksplozija plina u potpunosti je razorila obiteljsku kuću, dok je Stipin sin Vinko, koji je u to vrijeme bio u kući, prošao s nekoliko opeklina. Točni uzroci eksplozije bit će poznati nakon istrage policije i ostalih stručnjaka. Nadam se da će se sva zajednica uključiti i barem malo ublažiti posljedice ove umalo kobne nesreće.

Fra Ante Šimunović

Obiljetnica progona Hrvata iz Kotor Varoši I održavanje općih Izbora

U nedjelju 12. listopada 2014., Hrvati iz Kotor Varoši obilježili su 22. obiljetnicu progona Hrvata iz kotorvaroške doline. Obilježavanje je počelo svetom misom zadušnicom za sve poginule i stradale Hrvate tijekom 2. sv. rata i porače te Domovinskog rata. Svetu misu predalavio je kotorvaroški župnik fra Ante Šimunović uz susavljanje fra Stipe Karajice. Nakon mise predstavnici Udruge veterana Domovinskog rata Kotor Varoš i Udruge kotorvaroških Hrvata položili su vijenac i upalili svijeće kod spomen obilježja poginulim i stradalim Hrvatima u dvorištu župne crkve u Kotor Varošu. Druženje Hrvata iz Kotor Varoša i njihovih gostiju nastavljeno je uz prigodni domjenak.

U poslijepodnevnim satima svi koji su imali pravo glasovanja imali su mogućnost da na svojim biračkim mjestima ispunе svoju građansku dužnost i glassaju za svoje kandidate i predstavnike u zakonodavnim i predstavničkim tijelima Bosne i Hercegovine. Lijep i sunčan nedjeljni dan Hrvati, koji su u organizaciji Udruge kotorvaroških Hrvata auto-

busima došli u Kotor Varoš, iskoristili su da obidu i posjeti svoja ognjišta u Sokolinama, Viševicama, Vrbanjima kao i ostalim selima. Mnogi od njihovih domova su uništeni tijekom Domovinskog rata, ali nadu u bolje sutra daje im obnova

kuća koja je u tijeku u nekim selima. Iako je obnova spora i nedostatna veseli činjenica da se u selima koja su bila pusta vide majstori koji radite i ponovno grade porušene kuće i domove.

Zoran Pačić

Gastro prezentacija 2014. godine

U petak, 29.08.2014. godine na gradskom trgu u Kotor Varošu tradicionalno je održana gastro prezentacija i predstavljanje narodnih rukotvorina.

Žiri je ocijenio pobjednike u kategorijama: etno trpeza (njegovanje tradicije i narodnih običaja), najljepše uređen stand (način prezentiranja), najraznovranija gastro ponuda, najbolji lovački ili ribljí specijaliteti, najiznovenija pečarska ponuda.

I naš Župni ured je sudjelovao kao i proteklih godina, te smo, kao i ranije odmijeli pobjedu za najraznovraniju gastro ponudu. Sudjelovale su: Mandica Mandulić, Janja i Viltonija Barišić, Ivka, Mira i Borka Juričević, Slavica Stipić, Ankica Verlić, Mira Petričević, Klara Nikolić, Miladinka Marković, Manda Barišić, Štefica Kovat, Dragica - Jehudić-Makedonka, Luca Marković,

Ne moramo naglašavati da je degustacija bila uspješna, na stolovima

više ništa ostalo, hrana je bila izvršna i sve se pojelo, tako neki naši nisu imali prilike ništa od izloženog kušati.

Zahvaljujemo svim sudionicama a sljedeće godine smislit čemo još bolju i raznovrsniju ponudu.

VJK**VIJESTI IZ DRUGIH ŽUPA****ŽUPA SOKOLINE**

Velika Gospa u Sokollnama

Svetkovina Velike Gospe - Gospojina i ove je godine svečano proslavljena u župi Sokoline. Vjernici su se za proslavu pripremali devetnicom u župnoj crkvi u Kotor Varošu s zadnja tri dana u samim Sokolinama. Na sam dan Velike Gospe brojni vjernici iz svih krajeva BiH, Hrvatske, uputili su se u rodni kraj i okupili u župnoj crkvi. Svi su oni prije dolaska u crkvu pohodili groblje u Sokollnama koje ih je dočekalo čisto i uredno jer je trava nedavno na njenu pokošena i pokupljena. Također, u punom ujaju je zabilastao i obnovljeni Gospin kip čiju obnovu su vjerni štovatelji odmah i podmirili. Kip je obnovljen u umjetničkom i restauratorskom steljeu akademskog kipara Ante Jurkića čiji urađak kralj i Spomen obilježe u dvorištu župne crkve u Kotor Varošu. Na samu svetkovinu Uznesenja BDM, od unutarnjih seti mnogobrojni hodočasnici su pristizali u svetište te pristupali sakramentu svete ispunjedi.

Misno slavlje na Veliku Gospu

predvodio je fra Pero Karajica, župnik župe sv. Franje na Dobrinji u Sarajevu uz koncelebraciju župnika župe Fra Marka Bandala, fra Ante Šimunovića, župnika župe Rodenja BDM Kotor Varoš i vlđ. Slave Grgića zavestelja Katoličkog školskog centra u Bihaću. Fra Pero je u svojoj propovijedi istaknuo veličinu i svetost majčinstva Čemu je uzor naša nebeska majka

Blažena Djevica Marija.

Na koncu misnog slavlja okupljenim hodočasnicima se obratio župnik fra Marko Bandalo koji je poziravio sve hodočasnike i štovatelje naše nebeske majke - Gospo Sokoljku, te ujedno zahvalio svima koji su pomogli oko organiziranja proslave Gospojine u Sokolinama.

VJK

ŽUPA VRBANJCI

Sv. Franjo u Vrbanjima

U Vrbanjima smo 4. listopada proslavili blagdan sv. Franje s pučkom misom u 11.00 sati a pripremali smo se misama trodnevnicama. Da ljudi i vjernici vole svoje Vrbanjce vidjelo se po punoj crkvi. Veliki broj vjernika se skupio iz kotorvaroške i vrbanjačke župe, a pristiglo je dosta vjernika i iz inozemstva. Pučku misu predvodio je vlč. Anto Ivić uz koncelebraciju upravitelja župe fra Marka Bandala, kotorvaroškog župnika fra Ante Šimunovića, don Ilije Piličića, vl. Pere Čolića.

Na misi su bili prisutni i gospoda Marija Rapo, kandidatice za Federalni parlament, Josip Jerković kandidat za dopredsjednika RS iz reda hrvatskog naroda.

Vlč. Anto u svojoj propovijedi istaknuo da se sjeća predtakih godina kad je s roditeljima ovdje dolazio na misu. Istaknuo je: "Tadašnji župnik Milan Begić dao mi je jednom prilikom živake što je u ono vrijeme bio velik znak pažnje za jedno dijete u našim skromnim životnim uvjetima kada se slasko jelo samo za veće blagdane... Urezao mi se to duboko u sjećanje i u moje svećenštvo. I onda župnik Adolf Vištički, nakon Begića a prije rata, kada me pod misom u Plitkoj zamolio da ga poslužim kod oltara, da mu operem ruke – taj detalj mi se urezao u sjećanje i u svećenstvo kao poziv na služenje drugima i Bogu. Dati nekomu pažnju i poštovanje makar on bio malen, neodgojen, prijav ili bolestan znak je ljubavi. Povjeriti nekome neki posao, također je izraz poštovanja i ljubavi. Sv. Franjo upravo je to činio. Nije se razbacivao riječima vedljudakošću i dobrim djelima prema potrebitima. U svojoj 25. godini Franjo je shvatio kako je bolje služiti Bogu-gospodaru svega nego sebi - običnom sluzi i svojim ljudskim apetitima. I dao se na služenje bolesnima, gubavima, gladnjima, odbačenim - malenim pružajući im svakodnevnim znakovima pažnje. Franjo je zasigurno jedan od najvećih i najpoznatijih svetaca Katoličke crkve ali je poznat i daleko izvan njegovih okvira. Bio je sin bogatog azijskog trgovca. U mladosti je bio vrlo živahan, lakovisken, sklon raškočnom životu, fizički jako lijep, jednom riječju

'kralj gosba i veselja'. Po svemu, pred Franjom je stajala blistava životna karijera. Bio je zanesen i vojničkom slavom, često je sudjelovao u oružanim borbama, a zaros ga je poveo i u križarsku rat od kojega je nakon nekoga vremena odustao. U dvadesetoj godini počeo je osjećati zasićenost gozbama i uživanjima, duša mu je tražila nešto drugo. Reakristio je s veselim društvom i počeo ozbiljnije promišljati o smislu života. Kako bi u sebi sviđao ono što mu je po naravi bilo odvrstno, dao se na djela herojske ljubavi prema siromaćima i gubevcima. Kretnuo je na hodočašće u Rim na grob svetog apostola Petra, vraća se u Aniz i u jesen 1205. U crkvi sv. Damjana u rodnom gradu tri puta čuje zov Isusa Krista; 'Franjo, podi i popravi mi crkvu jer, kako vidiš, sva je u rujevinama!'. Franjo tada nije bio svjestan da se taj Kristov poziv odnosio na sveopću Crkvu kao instituciju čija je hijerarhija bila ogrezzla u moralnoj pokvarenosti i duhovnoj dekadenciji, i kojoj je pod himo trebalo duhovno i moralno ozdravljenje. Ispočetka je mislio kako se radi o zidovima crkve u kojoj je molio i zato svojim rukama popravlja crkvicu sv. Damjana koja je bila u rujevnom stanju i u njoj provodi sate i sate u razmišljanju, molitvi i medi-

taciji sve dok nije shvatio da se Isus poziv 'popravi moju Crkvu' odnosi na moralnu pokvarenost i neosjetljivost kršćana prema siromaćima, bolesnima i odbačenima. I da se na posao – djelima a ne riječima propovijedao je živega Krista. Bolesne je liječio, gladne i siromaće hracio te odbačene i zaboravljene tjeđio.

Prepoznao je sebe kao dio Crkve i odlučio mijenjati Crkvu. Kako? Jednostavnostu – počevši od sebe. Svi mi vidimo probleme oko sebe: u državi, crkvi ali često samo izvana popravljamo i ukrašavamo a iznutra ne mijenjamo sebe kako bi se i drugi, videći nas promijenili. Što govorim Vama govorim i sebi... I meni i tebi Isus postavlja pitanje: prepoznaćeš li ti sebe kao dio Crkve kojega treba mijenjati i popravljati na bolje??? Ili samo upiremo petom govoreci: ovo i ono ne valja, ovaj i onaj su zli i neosjetljivi! Svatko od nas, svi do jednoga ovdje možemo u Crkvi nešto promijeniti: SEBE!

Jednu bitnu istinu Franjo je shvatio i u život proveo: 'živjeti po Evandelju'. Prihvatio je materijalnu nesigurnost i izjednačio se s naj-siromaćnjima – marginalnim ljudima, gubevcima i skitnicama – kuji, poput Krista nemaju ni stalnog boravka na zemlji, ni kuće, ni adresu, ni zdravstvenog osiguranja, ni novca.

Franjo naglašava poniznost, odbija sve oblike moći, vlasti i časti jer one čovjeka vode u oholost (prvi od 7 glavnih grijeha) koja čovjeka uvodi u svaki drugi grijeh. Suprotstavlja se pretjeranostima svog vremena. Otkrio je stvarnog Krista koji živi u njegovim bližnjima. Na stvarnom primjeru iz Franjinog života vidimo kako je Franjo svjedočio Krista i evanđelje. Jednom je Franjo pošao sa svojim subratom u grad. Pita ga subrat: kuda idemo? Franjo reče: propovijedati! Obraduje se njegov subrat. I ih su tako cijeli dan gradom a da nigdje nisu okupili ljudi da bi im propovijedali. Na jednom su mjestu tješili dječaka koji je plakao. Ona su nahranili kruhom iz svoje torbe jednoga siromaha koji je prošao, jedne starici pomogli ponijeti krčag vode, igrali se s jednim usamljenim djetetom... i kad su se vratili kući upita subrat Franju: A kad ćemo propovijedati? Reče Franjo: pa propovijedali smo! Dobra djela koja smo učinili, pomoći koju smo iskazali nevoljnima, gladnjima, zaplakunima, nemoćnima najbolja je propovijed! I shvatilo je subrat. Bratio i sestre, jesmo li mi shvatili ovaj primjer? Riječi lete, odnese ih vjetar, obećanja ništa ne kočaju ali djela traže trud, vrijeme i dobru volju. Jednom su upitali nekoga mudrog svećenika: smijemo li Isusa propovijedati i navještati riječima. A on reče: smijete ako baš morate! Kao da kaže roditeljima: ako baš morate, odgajajte djecu i riječima, ako ne ide primjerom i djelima. Političari odgajajte narod i riječima ako ne ide djelima!!! ... vidimo gdje je problem - u djelima. Ako želite da djeca i narod budu poštani, radijani i svi budite i Vi pa će i oni biti.... Nemamo možda trenutno porez sebe gubavaca i gladnih kao što je imao sv. Franjo ali ima nešto drugo što možemo učiniti: sigurno smo nekome nešto obećali a misimo izvršili (roditelji, političari, svećenici)... Pretvorimo to obećanje u djelo i bit ćemo slični sv. Franji. Obradujmo onoga i one kojima smo nešto obećali da ne izgubimo obraz, da ne budemo lačci već ljudi od djela a ne pustih riječi i obećanja. Neka nam to bude domaća

zadaća za ovej tjedan. Isus nam govori: Vi ste svjetlost svijeta... neka ljudi vide vaša djela i onda će slaviti Oca nebeskoga. Nije Isus rekao neka ljudi čuju vaše obećanja! Ne! Već neka vide vaše dobra djela i onda će vidjeti da u vama živi Krist.

Upravo po tomu sveti Franjo je najpoznatija ličnost poslijepo Krista u kršćanstvu i kao takav je potrebniji više našem negoli svome vremenu jer čitav svijet je zarebljen potrošačkim mentalitetom, mržnjom, trkom za bogatstvom, vlašću i slavom, ugnjetavaju se i izrabljaju siromašni i zaboravljaju bolesni. Pozvani smo prilaziti ljudima na Franjin način, s ljubezljivu i poštovanjem, i živjeti kao on evanđelje kako bismo u ovoj suznoj dolini u svima probudili radoš i dobrojanstvo života djece Božje. U jednoj svojoj propovijedi Franjo kaže: Sve što ljudi ostavljaju na ovome

svijetu, guhe. 'Sa sobom nose samo zasluge za ljubav, milostinju i dobra djela kojs su iskazivali. Nikad nemojte težiti biti nad drugima' - završava sv. Franjo.

Bogatsčinske svoga vremena Franjo se nije suprotstavljao galameti na njih nego postajući siromah, priatelj i zaštitnik siromaha i progonejnih. Na to smo i mi pozvani!

Pred ogledalom života sv. Franje sigurno se pitamo: Imam li ja ljubavi za druge ili samo mislim na sebe. Put do Boga, put do naša, vodi preko čovjeka a ne preko mojih novaca, mojih kuća, auta, poslova i prijateljstava. Gaziš li ja čovjeka koji drugačije od mene razmišlja, jesam li grub prema grubim ljudima ili svojom blagošću pokazujem da u meni stanuje ponizni i milostndi Isus? Često volim reći kako bih posvjesto što nas čini ljudima i vjernicima, a jednove: Vrbanci su ljudi s ne kuće, Žebe i Plitska i Kotor Varoš su ljudi ne kuće, Bošna su ljudi a ne političari, zgrade i autoceste, Crkva su svi ljudi kršteni u Kristovo име a ne samo kapele, biskupi i papa... Dakle, o nama ljudima ovisi hoće će Isus biti živ među nama, ili razsep među nama!, hoće li svijetliti Božje kraljevstvo među nama ili biti skriveno. O nama i našem životu ovisi hoće li ljudi reći: gle kako se ljube i poštuju, to su kršćani, a ne o crkvama i kipovima koje smo izgradili i postavili, ne o kućama i uređenim medjama...

Svakome od nas u ovoj lijepoj crkvi Isus danas govori: Franjo, Marko, Petre, Jozo, Ivana, Marija, podi i popravi mi crkvu jer, kako vidiš, sva je u ruševinama! Ako hoćemo možemo se mijenjati i na gore i na bolje! Neka nam ova sveta misa bude hrana i snaga za promjenu na bolje! Uvijek više i uvijek bolje i sveti! Amen!

Po završetku mise, pred crkvom je ostao veći broj vjernika uz dobar čobanac koji je pripremio Marko Pilić i pečeno prase što su darovali Marijan Milkić i prijatelji te uz gutljaj osvježavajućeg napitka.

Mala priča iz Orlća

Bilo nam je teško svima onog strašnog ratnog dana, ostadošmo bez svojih milih i dragih, a nedužni ostadošmo i bez imanja.

Otjerani smo u druge države, pa čak i preko oceanu. Tamo opet radili, kućiš. Svoju djecu odgajali i uobiš ih da smo mi ovdje stranci, mi smo iz Bosne. Godinama smo u tudini i svaki dan teško radimo. Noci su još teže. Stalno me neki župan progovi: gura, vuče, šapuće „idi tamo prihvati se svoje porušene kuće. Idi tamo vi morateći, jer nestaje čitav zaseok Orlća“.

Zaseok Orlć je u župi sv. Franje Vrbanjci.

Želja za povratak je tu, ali... To će teško biti. U Orlćima je sve porušeno, a mi moramo od nečega živjeti. Što je bilo bilo je, iako nije moralno biti. Za ostalo dragi Bog će se brinuti. Razumjet će ljudi nikom tada lako nije bilo, al je došlo vrijeđanje „slobode“ svoj na svojne, gdje si bio, gdje si se rodio. Treba graditi, praviti opet kako kako možeš. Ako se vratiš Ti, pa ostaneš u Orlćima, oživjet će rodni kraj. Posjetit će te twoje dijete, umuk. Netko će nekad doći. Prolazila godina po godina i, za blagdanus kada smo se ponovljeno susretali uvijek je tekla neka priča: vratiti se, ne vratiti. Prvi se odluci obnavljati svoje najmladi domaćin Orlć NIKO. Bog potaknu i najstarije domaćina dida IVU svog Orlća. I on je govorio: „meni je kasno, ja sam star za izgradnju imen mladih“. Ali, ipak netko mu šepnu, nešto ga potaknu te odluci i

podigne križ nam dragi na brežuljku naših Orlća. Rek'o je da to radi u znak mira svima, a za naš najljepši kraj što je kao raj. Križ je njegov dar i uspomena što ostavlja svojim Orlćima. A ostatak porušenog i uništenog što su rane našeg sela ja se uzdam, Bog planira dopuniti možda našim zetovima. Najveći grej je ako ljudi ostavljaju, zapuštaju djedovinu ili je, ne da Bože, prodaju. Ako prodali na kratko će ti sumce zasjati. No, posali je ti ostaje da boluješ, kraj je se i petiš za tim. Djedovine - rodnog kraja nigdje više na planeti nema to bi trebali znati svi ljudi. Zato „vratiti se vratiti“. Ljudi iz

naše Boeme znaju živjet drugdje, a umijeti u svom rodnom kraju.

Jela Š.Š.

P.S.

U subotu, 11. listopada 2014. fra Ante Šimunović, kotorvaroški župnik blagoslovio je na Orlću brdu novoizgrađeni križ. Blagoslovu i sv. Misi nazočili su uz dida Ivu Šlipuru Orlća članovi njegove obitelji kao i drugi sumještani i gosti. Druženje je nastavljeno ruškom i prigodnim narodnim veseljem. Živjeti!!!

Naši darovatelji

Za crkvu Vrbanjci

1. Pero (Nike) Mišić	100 EUR
2. Žeba Peter	50 EUR
3. Grgo Žeba	35 EUR
4. Miroslav (Nike) Pilić	100 EUR
5. Ivica Nike Pilić	100 KM
6. Ana Mate Jukić	50 EUR
7. Petar Žeba	50 EUR

8. Marija Vidović	100 EUR
9. Jako (Stipe) Andrijević	50 EUR
10. N.N.	100 EUR
11. obitelj Mišić	50 EUR
12. Marija Marčinković	50 EUR
13. Ljubica Žeba	50 EUR

Za Glasnik

1. Josip Jakšić	20 EUR
2. Stjepica Simunović	20 KM
3. Stipe Lukšić	20 HRK
4. Ivanka Petrušić	10 EUR
5. Ivo Lukšić Čivija	100 HRK
6. Jako i Ana Jeličić	10 EUR
7. Ivo Šupić	10 EUR

8. Mate Klajić	10KM+50HRK
9. Kata Ivić	50 EUR
10. Kata Franjković	20 EUR
11. Ivica (Ante) Marčinković	10 EUR
12. Annika Žeba	20 EUR
13. Marko i Kata Grgić	20 EUR

Talenti kotorvaroških korjena u Barceloni

Ivan Mandić

Ivan je najmlađi od sedmoro djece u obitelji Mandićevih, ima pet sestara i brata. A kako su samo emotivno proživjeli kada je jedan od Barceloninih trenera u Zagrebu obznamio da baš Ivan ide u Španjolsku. Odavno nisam bio tako ispunjen jednom pričom u hrvatskom nogometu kao nakon Barcelonina kampa u Zagrebu. Barcelonini treneri između pedesetak djece, koliko ih je nastupilo na kampu u Zagrebu, izabrali su Ivana Mandića, jedanestogodišnjeg vratara iz Donje Budičine. Malo mjesto pokraj Petrinje možda bi za nekoliko godina moglo postati svjetski poznato jer je mali Ivan izabran da ide na dodatnu selekciju u Barcelonušku u Španjolsku.

Obitelj Mandićevih je jako emotivno proživjeli kada je jedan od Barceloninih trenera u Zagrebu obznamio da baš Ivan ide u Španjolsku!

– Ma on još nije svjestan svega. Mislio je u prvom trenutku da je krivo pročitano njegovo ime. Kazao mi je da se samo nuda da će u Španiji Nou Campom slučajno sresti nekog od igrača Barcelone. Inače je veliki navijač Barcelone, a obožavljuje ga u Petrinji. Tamo je vratar u Mladosti. Lani je bio na turniru u Dubrovniku gdje su ga vidjeli Dinarnovi ljudi koji su mu odmah rekli da dođe u Maksimir.

Mi si ne možemo priuštiti stalna putovanja u Zagreb. Već nam svakodnevna putovanja iz Budičine u Petrinju predstavljaju problem. Sve smo proslavili uz pizzu u Sesvetama – propriće nam je Ivanov brat Josip (29), inače fizioterapeut.

Mandićevi su 2003. godine u Budičinu došli iz Kotor Varoša otkud su i roditelji Matea Kovačića.

– Molim vas, napišite da Ivan ne bi bio u kampu

Barcelone da nije bilo Slavka Ištvarića, bivšeg Dinarnova igrača. On je Ivanu platio da može doći jer je to nama bilo preukupo. Njemu ih posebno zahvalio – kaže Josip.

Htio je biti samo vratar.

Otač Mati je bez posla, a majka Jela radi u školi kao vjeroučiteljica.

– Otač je to posebno emotivno doživio. Pustio je suzu jer on ga svakodnevno vozi na treninge u Petrinju i jednom tjedno u Dinamo. Kada je počeo, u Petrinji su rekli da će biti igrač, on se rasplakao i rekao da želi biti vrstar jer sam i ja nekoć bio vrstar – kaže Josip.

Luka Topalović

Luka (8 godina) izabran na Barceloninom kampu u Ptuju između 90 djece iz cijele Slovenije.

Luka je najmlađi sin Stipe i Ivke Topalović iz Zabrdja (Kotor Varoš). Luka je inače izvanredni talent, igra u malom klubu NK KOROTAN u kojem nastupa u uzrastu od 8 do 11 godina i već postoje neka zanimanja velikih klubova a roditelji su se odlučili da ostane zato što je još premlad. Od početka kampa, četvorica trenera su vidjeli da mali drugačije udara loptu od ostalih i odmah su ga prebacili sa starijom generacijom gdje je opet bio među boljima.

Mijat Z.

Kotor Varoš kroz povijest

Da bismo izbjegli suvišno pitanje poslužiti ćemo se sljedećim skraćenicama za pojedina sela (mjesto): Baščina (Bab), Bilice (Bil), Čepak (Čep), Dabovci (Dab), Dutatovci (Dur), Jakotina (Jak), Kotor (Ko), Kotorišće (Kot), Kotor Varoš (KV), Novo Selo (NS), Orahova (Or), Plitka (Pl), Podbrđe (Pod), Postolje (Post), Rujevica (Ruj), Slatina (Sl), Srednje Brdo (SB), Šibovi (Šib), Viševice (Viš), Vrbanjci (Vrb) Zabrdac (Zab) i Zagradac (Zag).

PREZIME	SELA KROZ POVIJEST	SELA 1986.
Matanić	Dur, Or, Ruj	
Matić	Jak, Pl	Šib
Matićev	Sok	
Matićević	Čep, Dur, Or, Pod, Sok, Zah,	
Matijević	Sok	Ko, Sok
Mašković		
Matošević		Ko
Mišić	Or	
Milić	Ruj	
Milić	Or	
Mijatović		Vrb
Mijatović-Franić	Vrb	
Milišić		Čep
Milobara		Čep
Milunić	Bil	
Miljanić	Pl	
Miljanović		
Minić	Or	
Mišić	Dab, Or, Ruj, Vrb	Dab, Ruj
Miškić		Baš, KV, Or, Pod, Šib, Zab
Miškić-Kolauz	Or	
Mutapčia	Or	
Netiković	Dur	
Nikić	Viš	Čep, Or, Sl, Viš, Vrb
Nikolić	Bab, NS, Or, Sok	Čep, Or, Sl
Novakmet	Ruj	
Oiković	Čep	
Orasovac	Zab	
Orasović	Pod	
Oraskić	Or	Or
Orešević	Pod	
Orovčić	Pod	
Oršolić	Jak, Zah, Zag	
Oršulić	Jak, Zah	Čep, Jak, Ko, Kot, KV, Zah, Zag
Orzes		KV
Ovad	Zab	
Pavić	Čep	Or
Pavić-Matićević		
Pavlović	Dab, Dur, Pl	Dur, Šib
Perić	Or, Post	Or, Post
Petrićević		Čep, Kot, KV

Marija Rapo

Kako biste svi trebali pripremiti biografiju u kojoj biste nabrojili najvažnije događaje svoga života koji su vam formirali kuo osobu, što biste naveli?

Rodena sam u Ivanjkoj kod Banje Luke, u umogovljenoj katoličkoj obitelji koja je brojila 13 članova. Tu sam završila osnovnu školu, srednju medicinsku školu sam završila u Banjoj Luci, a višu medicinsku u Zagrebu, nakon čega sam dugo godina bila zaposlena u bolnicama. Mislim da su upravo moja obitelj, crkva i bolnica imali najveće utjecaja na moje razvijanje kao osobe i da su vrijednosti koje sam tu stekla uspostavile temelje mojih nastojanja da svaki posao radim savjetoano i da pomognem ljudima oko sebe.

Koiji je motiv u Vašem životu bio presudan za beživanje političkom?

Bila sam simpatizer HDZ BiH i po povratku u Banju Luku sam odlučila da se aktivnije uključim u rad stranke kako bih pomogla hrvatskom narodu, naročito povratnicima, da se izberimo za bolje životne uvjete. Zahvaljujući političkom angažiranju bila sam u mogućnosti sudjelovati u projektima ohomove kuća, izgradnje infrastrukture, obnove vjerskih i kulturnih objekata, pružanja potpore održivosti povratka i mnogih drugih, zahvaljujući kojima su se Hrvati vratili u svoje domove.

Kako ste zadovoljni dosadašnjom politikom Hrvatske prema saradnjacima u BiH?

Ne mogu reći da sam u potpunosti zadovoljna. Istina je da je Republika Hrvatska najvećim dijelom sudjelovala u obnovi porušenih kuća, ali svaka druga vrsta pomoći je bila deklarativna, a osobito prema Hrvatima na području Sjeverozapadne Bosne.

Smatraate li da biste, kao žena predstavnice vlasti trebali dobiti i obilježiti male vile hrvatski narod te kao žena pokrovitelj organizirati razne akcije, druženja, pomoći, male vile uključiti žene u razne organizacije?

Smatrajem da žena treba biti ravno pravleni čimbenik u svim oblastima života, a s tim tim, mislim da treba obilježiti hrvatski narod, kako u Bosni i Hercegovini tako i širom svijeta, gdje god žive Hrvati. Ipak, ne mogu to osobno fizički, a ni financijski pokriti. Nastojim, koliko mogu organizirati druženja i uključiti žene u razne događaje, i to svakodnevno i činim.

Obratom da ste članica Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske imate li užesca za dodjivanje pomoći prilikom slavlja projekata, konkretno za već treći godišnji hajdutovo projekte

ali nismo dobili ni knute. Sami znate da je naša crkva tražena, smidrena a da se najvećim dijelom popravila zatrepuštači vjernicima i nekim organizacijama koje su prikoočile u pomoći kad se krenulo s obnovom. Imamo li Šance ove godine?

Unatoč tomu što imam dobre i prijateljske odnose sa zapošljenima u Državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, moj utjecaj na dobivanje pomoći ove institucije je ipak ograničen, i više je deklarativne prirode. Slažem se da je crkvi u Kotor Varošu potrebna značna pomoć, pa evo, i ovim putem, pozivam Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske da pomognu u obnovi.

Kako vidite trenutno stanje ženskih prava u našoj zemlji?

Kada se govori o ženskim pravima u Bosni i Hercegovini, stanje se popravilo, ali još uvjek nije na zadovoljavajućoj razini. Mislim da žene same moraju početi borbu i više raditi na zaštiti svojih prava, odnosno trebaju se organiziraju kroz različite udruge, stranke, vjerske zajednice i na taj način popraviti svoj položaj u društvu.

Što biste rekli za Kotor Varoš, vjernike, crkvu, svećenike, gradjanje?

Što reći za Kotor Varoš? Evo, kroz dugi niz godina upoznala sam puno Kotorvarošana, među njima i svećenika, i mislim da su svi čestiti, vrijedni i dobri ljudi. Ipak, bilo bi dobro da poboljšaju međusobnu komunikaciju i koordinaciju.

Što biste nam požešteli?

Bezuvjetno je nužno da Kotorvarošani izaberu svoje predstavnike na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini koji će raditi na zaštiti i promicanju kulture, očuvanju hrvatskog jezika, gospodarskom razvoju hrvatskih krajeva, te za zdravu socijalnu politiku koja se temelji na načelima socijalne pravednosti. Zato pozivam vas, koji imate osobne iskaznice Boene i Hercegovine, da izidete na izbore 12. listopada i date svoj glas kandidatima i listama HDZ-a BiH i HNS-a.

Prijedlog: mons. Ivica Božinović

Banjalučki trapisti (18)

Prošle godine navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašins selo kod Banje Luke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfanner. Ove obiljetnice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banje Luke i njezina kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premašile vrednovane i zaboravljene.

"Dom naučnika" prestaje s radom

Ivanko Vlačićak, koji je 1924. godine posjetio opatiju Bonaventuru II i samostan Marija Zvijezda piše: "Socijalni rad trapista je golem, bez primjera. Rade kao crvi, muči se, kidaju se, kostolome se - za drugoga.

U siročiju imade 107 jadnih mališa, šegrtu imu oko 120. Svima treba dati odijelo, obuću, sve.

Trapisti im plaćaju tri učitelje i gledaju na svaki način, da ih načine čestitim ljudima, kako su učinili stotine majstora po Bosni, oko 30 bosanskih svećenika, što svjetovnih što redovnih, te mnoštvo današnjih hrvatskih gospode u Bosni.

Trapisti su nekim svojim radnicima dali nešto zemljišta, a nekim su pomogli da podignu kućicu. Danas su to svoji gospodari. Doduše, mali gospodari, ali ipak svoji.»

Učitelji banjalučke okolice

Trapisti su bili učitelji čitave banjalučke okolice u svemu, a ovi su to donekle i danas. Svojim primjerom trgnuli su tamošnjeg seljaka "iz visine, otkud vida nema" i povukli ga za sobom k svjetlu, k napredku. Da nije trapista, sav onaj bedoviti dio nad Delibašinim Selom bio bi možda još danas vučje vijalište, na granicama oko Vrbasa zagojatilo bi se gusto šikarje, sve one livade bile bi pune žabokrečina, bile bi pogodno mjesto za koncerte grlatih žabaca".

"Naučnički dom u siročiju sv. Bernarda i rimokatolička obrtna produžna škola u Delibašinom Selu" premeđeni su ik. godine 1923/24. u siročiju, a "Dom naučnika", sagraden 1900. godine, prestao je djelovati 1924. godine.

Trapisti nisu imali dovoljno

mjesta za sve koji su kod njih željeli završiti zanat i postići zvanje kalfe. Stoga su na izučavanje zanata neke svoje pitomce morali slati dalje. Kioničar siročija piše: "Učenici IV godišta razaslani su u Hrvatsku i Vojvodinu da uče zanate, a neki su otigli knjižarima, pa će nastaviti daljnje nauke. Pitomci su razaslani ovako: Jakovljević Ivan za kolara u Sisak, Komiljenović Anto za soboslikara u Sisak, Komunicki Mihajlo primljen u grkokatoličko sjemenište u Zagreb, Kozić Niko ostao kod kuće, Miletović Ivan uči knjižarju u Sisku, Rakić Mijo otisao kući u Sarajevo, Slišković Marko za slastičara u Sisak, Slobodan Dimitrije primljen u samostansku bravariju, Smut Srećko otisao kući u Banjaluku, Ustring Albert primljen u samostansku stolarnu, Vlahović Anto otisao kući u Zenici i nastavioće nauke dalje, Žeravica Nikola za stolar u Lužane, kod Broda, Lipovac Marko otisao kući u Budžak i nastavioće nauke dalje, Dinić Anto za limara u Staru Pazovu". Vodili su računa o željama svojih učenika. Kioničar piše: "Kroz praznike su se

razili i naši bivši drugovi, učenici IV godišta. Brižni otac direktor po mogućnosti je udovoljio želji svakog pojedinca u pogledu zanata ili drugoga izbora zvanja, te su razmješteni kako slijedi..." Slijede imena i mjesta kamo su pošli: Grosuplje, Sombor, Kninjaj, Kula, Jezersko, V. Belčerek, Kamnik, Kranj...

Pitomci i majstori

Trapisti su nastojali svoje pitomce smjestiti kod iskupnih majstora. I sami su ih odgojili više stotina. Računali su s njima, te su godine 1927. objavili sljedeći oglas: "Mnogi naši pitomci, koji će sad svršiti IV razred, ne mogu u samostanu nastaviti učenje zanata, jer su mjesto popunjena, pa se zbog toga obraćemo našim bivšim pitomcima, da - ako trebaju naučnika - odmah jave Upravi Siročija, koja će im u svakom pogledu izići u suaret. Ako imaju poznatih, dobrih majstora u svojoj blizini, neka ih upute, da prime kojeg našeg pitomca na zanat. Svi za jednoga, jedan za sve!"

Kioničar bilježi "oslobodenja", odnosno promaknuće pojedinih pitomaca u zvanje kalfe: "Dana 5. lipnja (juna) - na Duhove - oslobođeni su i proglašeni kalfarni: Marko Marić, kovač, Dinić Josip, cipelar, Grajić Stipica, stolar, i Mioč Anto, sedlar. - Nadobudnim mlađim kalfarna želimo obilje Božjeg blagoslova! Mladi obrtnici, budite u molitvi ustrajni, a u radu neumorni i to će vas dovesti do prave sreće i zadovoljstva. Neka su vam uvijek u pameti lijepo nanke i savjeti, koje ste u našem zavodu primili, i neka vam one budu svagdanji pčatoci, da ne sustanete na pola puta u istom započetom životu!"

Mlađi su se započijevali diljem svijeta.

Tako nalazimo podatak u zavodekoj kronici iz 1926. godine: "Bivši pitomac i tkalački naučnik Čosić Ilija, koji je početkom srpnja (jula) bio oslobođen, oputovao u Strumicu (Južna Srbija), da u novootvorenoj tkalnici nastavi svoj marni rad. Zanat je zlatan grad, pa i našem Iliji: ima zanat - ima kruh i otvoren mu svijet. Budi dobar, Ilija, i neka ti je sretno!"

Nakon 34 godine plodnog rada, "Dom naučnika" je prestao djelovati 1928. godine.

Pokretanje časopisa

Kandidati za trapistički red (oblati) počinjali su u to vrijeme u samostansku školu, koja je na godišnjim svjedodžbama imala naziv: "Humanistička gimnazija u opatiji Marija Zvijezda, reda obnovljenih Cisterčana kod Banje Luke, Bosna". U toj gimnaziji učili su se u pojedinim godinama sljedeći predmeti: nauk vjere, latinski jezik, grčki jezik, hrvatski ili srpski jezik, njemački jezik, francuski jezik, povijest, zemljopis, matematika, prirodopis, fizika, kemija, crtanje, pjevanje, gimnastika i pisanje. Za "uspjeh u neucima" bile su ocjene: vrlo dobar, dobar, dovoljan, dostaan i nije dostaan. Vlastanje se ocjenjivalo kao: pohvalno, vrlo dobro, dobro, dolično i nedolično.

Kako bi ostali povezani sa svojim pitomcima i nakon njihova odlaska iz samostanskih zavoda, trapisti su pokrenuli časopis "Putokaz". Prvi broj časopisa tiskan je za Novu godinu 1920. u vrijeme opata Dominika. "Trapisti ne žale ni truda ni troška da sa svojim bivšim pitomcima ostiju u što trajnijoj vezi, te su zato prije devet godina i pokrenuli časopis 'Putokaz'..." piše u povodu 50. obljetnice sirošteta uvodničar u dvobroj "Putokaza", koji je izšao 1928. godine. U podnaslovu časopisa stajalo je "Riječ nešim pitomcima". Tiskan je u samostanskoj tiskari. Uredivali su ga učitelji u siroštu, a odgovorni urednici bili su: Stjepan

Šimić, M. Nekros (Maksimilijan Nestor), Bernardin Gaber i Marijan Soče. Najprije je izlazio kao mjesecnik, a kasnije "Putokaz" izlazi godišnje u šest brojeva u neobvezatnim razmascima na dva štampana arka sa 32 stranice velike osmine".

"Putokaz" je čitateljima donosio ponosne članke, pjesme, životopise, pripovijetke, obavijesti, zagoneške i dr. Pratio je život pitomaca koji su se razišli po svijetu. Poslovno je dragocjena u nastavcima objavljivana kronika sirošteta i opatije Marija Zvijezda.

Uredništvo je svoje čitatelje obavještavalo o problemima vezanim za tiskar i distribuciju: "Sa nekoliko strana izražena je želja da se izlaženje i odašiljanje 'Putokaza' malo poboljša. Svim prijateljima gleda toga možemo osposobići, da uredništvo i Uprava nastoji da se tome doškoči, ali nekada nije moguće izbjegći zastaju, jer je samostanska tiskara malena i sa malo osoblja".

Mučili su se i s preplatom koja je bila neredovita i nedovoljna. Uporno su poticali svoje pitomce: "Neznašu preplatu od 12 Din. može svaki lako skrecati. Neka samo dvaput ne ide u kino (koliko put si za svoje pare dušu truje!) nek

se samo odreknu dviju-triju čašica vina, nek si uakrate dva-tri paklića duhana... i eto mu preplata za 'Putokaz', koji mu ne pruža otrova, već zdravu duševnu hranu. Na poseo, dakle, prijatelji! Neka svaki od vas u novoj godini nade 'Putokazu' što više novih preplatnika, pa ako ne može više, može barem jednoga..."

Pozivali su i na suradnju: "Pitomci, koji ste svećenici, profesori, učitelji, odvjetnici, suci i dr. polažite koju stranicu suradnje, da list bude raznovrsniji i građom obiljniji!"

U svečanom dvobroju (br. 5/6 - listopad - prosinac 1928) objavljenom povodom 50. obljetnice sirošteta stajalo je obavijest pitomcima i čitateljima: "Javljamo vam, da naš mili 'Putokaz' s ovim dvobrojem prestaje izlaziti na neodređeno vrijeme zbog pokvarenja štamarskog stroja. Oni, pak, preplatnici, koji su poslali preplatu za godinu 1929, neka nemaju jeve, da li žele novac natrag ili ga smijemo upotrijebiti u korist sirošteta." Ovo "neodređeno vrijeme" postalo je trajno. Časopis se ugasio.

"Putokaz" je danas jedan od dragocjenih izvora za pronalaženje povijesti trapista u Mariji Zvijezdi.

Nastaviti će se...

Iz dnevnika jednog hodočasnika (neki kraći izvještaji)

Slučajna susretanja

Postoje namjerni i slučajni susreti. Namjerni susreti su planirani, najavljeni i imaju glavu i rep. Za njih se spremamo, dozivimo se, kontaktiramo jedni druge, željno iščekujemo dan.

Po brojnim sudionika sprovodi su užalost na prvom mjestu, njima uz bok stoji svadbe, dok su nešto manje prve pričestosti i krizme.

U brojnija okupljanja po broju sudionika su i zavičajni susreti na kojima susrećemo drage nam osobe i one koje nismo dugo vidjeli. To su uvijek prigode da se okrene aječanja. Za nas Kotorvaročane su najznačajnija okupljanja za Gospojinu i Rukovo. Ali, postoje i slučajni susreti koji imaju svoju draž. Svima nama su se dogodili i ostaju nam u sjećanju. Imeni također.

Hodočašće od Velike Gorice do Marije Bistrice. Prodli smo više od pola puta. Kolona se rastegla. Mlađarija otišla, stariji u sredini, iza nemocniji i tronjiji. Cesta vijugava. U daljini zagorski bregi. Ispred mene žena srednjih godina. Korak joj više nije svjež, lagano šepa. "Hoćete li izdržati gospodo?", pitam. Trgne se iz svojih misli, dode joj dragu što joj se netko javio pa s osmijehom odgovara: "Mislim da hoću. Imam dobu volju a i noge me služe. Drago mi je da mogu izvršiti zavjet. Ja se zavjetovala sv. Roku da ču dodi pjetice iz Jajca do sv. Roka. To vam je tamo u Bosni, ako ste čuli za Kotor Varoš, Podbrde." Ja se osmijehnem, a ona nastavi dalje: "Dode nekretni rat, sv. Rok svoje ispunio a ja zavjet nisam. Pitam ja prezra u isporučiti što da radim, a on mi savjetova da zamijenim hodočašća i evo mene, ako Bog da, na putu da to učinim."

I tako riječ po riječ, korak po korak, na vidiku su nam veličanstveni zvonici, kraj nešeg puta i cilj dolaska. Kad Jajčanki otkrih da sam iz Podbrda, sa Rokova, oči joj zasuzile. Sjeti se ona svojih dolazaka, pozvanika, kumova, naših pretara koji su služili ili služe u jajačkom kraju. Sjeti se ona Sokolina,

crkve, zvonika, jeke zvona po ohrenčima, starih lipa i njihove ladvine. Sjetimo se Gospe, kipa, žega, sokoljskog cvrčka i pjesme. Nije nam važno, ni njeno ni moje ime, samo je važno da smo svoji na svetu i na pravom putu i ovdje i kod sv. Roka.

Stigli smo. Sretulj. Prezretni. Veličanstveno osjećaj. Vrijeme prekrasno. Naroda k' o na gori lista. Počinje misa na otvoricom. Kardinal Vinko Puljić predvodi slavlje. Ja ponosan. Nakon misa mnogi se slikaju s kardinalom. Dodeam i ja do njega: "Oče, Kardinalu, samo da Vas pozdravim i da Vam se javim. Ja sam iz Kotor Varoša", kažem ponosno. Zatečen ja. Uz topli stisk ruke izusti rečenicu za pamćenje: "Bože moj, vas Kotorvaročana svudje ima."

Na komemoraciji u Austriji nas nekoliko Kotorvaročana. Na olitu naš fra Mato Premljić. Dosta dugo je trajalo. Napomo all veličanstveno i dostoјanstveno. Predlažem da se nakon misse javimo fra Mati. Mi smo svoji i red je da se svoj svome javi. Oni ne prihvatiće i na tomu je ostalo. Nakon nekoliko

mješeci dove vješt da je fra Mato premrino. Tek tada mi bi žao da se nije dogodio susret a mogao se dogoditi.

Izlažem na sajmu. Oko mene vrvi. Dan sunčan, miran. Puno naroda. Obileze, prematraju, dive se, komentiraju, savjetuju, slikeju. Neide i gospodin srednjih godina kome upadoče u oči natpis: Podbrde, Bilice, Kotor Varoš. Smještu se. Objasmim mu da je to nazivljeno onima koji su iz tog kraja, a ja sam tamno rođen. „I ja sam rođen u Bilicama, ja sam davno otišao“, sa sjetom i knedljom u grlu progovori on. Još male sve promotri, mahnu rukom na pozdrav i nestade u gornili. Bi mi ga žao. Ako si davno otišao - motajumi se misli po glavi - ne znaš da ne smiješ povremeno navratiti. Bilice su strpljive i čekaju. Dodi na Petrovo i stiani rukom tim dragim ljudima, posjeti taj velebni hram u biličanskom groblju. Pomali se za čaću, mater, didove i pradidove, pa i ako ne znaš u kojem su dijelu groblja ukopani, dodi jer je to tvoj raj, tvoj rodni kraj i znam: Nema raja bez rodнога kraja!

Vaf Mato

Naši darovatelji

Za Spomen obilježje

1.	Anto Bjelobrk	50 EUR
2.	Ć. Kaja Andrijević	50 EUR
3.	Marijan Mišić	100 EUR

Za volontere i hodočasnike

1.	Ilija i Ružica Topalović	100 EUR
----	--------------------------	---------

Susret Wels-Matulji

Već duže vrijeme imali smo poziv od naših Kotorvarošana koji žive u Matuljima da odigramo nogometnu utakmicu i da ih posjetimo u njihovim novim domovima. I tako nas devet krenulo je 13.09.2014. godine iz Welsa put Matulja da ukrstimo noge i pokažemo kako se barata sa loptom. Ekipa je stigla oko 13:30 u Matulje. Svratili smo u obližnji restoran ručati i malo se okrijepiti prije utakmice. Utakmica je bila zakazana u 17:00 u Opatiji, te smo postje ulknutog i obilnog ručka odlučili malo prošetati Opatijom i uživati u njenoj ljepoti. Dan je bio predivan, topao i sunčan a na obližnjim plažama mnogi su se kupali.

Šećući i uživajući u prelijepom turističkom gradiću svratili smo na još jedno piće da razradimo

taktiku kako ćemo igrati protiv iskusnih domaćina. Došlo je i vrijeme da krenemo na sportski teren, a kad smo se pojavili ugledali smo mnoga draga lica koja su nas dočekala sa veselim smiješkom i srdačnim pozdravom. Dode vrijeme da se i lopta zakotrlja. Ekipa iz Welsa je krenula ofanzivno i u kratkom vremenu povela 2-0. Veselje je kratko trajalo, domaćin je povezao redove i sa izmjena je preokrenuo rezultat u njihovu korist. Na poluvrijeme smo otigli s 8-2 za domaćine iz Matulja. Kratkim razgovorima na pauzi razradili smo "novu taktiku" kako da uđemo u drugo poluvrijeme. Kako smo se i dogovorili znigrali smo kao u "najboljim danima" te brzo došli do rezultata 8-6. Majstori iz Matulja su do kraja kontrolirali tijek igre i povećavali

vodstvo.

Uz podršku mnogobrojnih navijača domaćini su zaslужeno pobijedili. Ko nam je kriv što smo zaboravili taktiku, he-he.

Nakon sportskih majstora druženje smo nastavili u istom restoranu dugo u noć uz zvuk harmonike i gitare. Večera je bila mesna. Prespavali smo kod naših domaćina u njihovim domovima a sutradan ujutro Davor Bilobrk i njegova supruga su nas pozvali na doručak. Tu smo veselo razgovarali i šalili se na svoj račun prisjećajući se nekih mlađih dana. Bilo je ovo druženje koje će nam ostati u lijepom sjećanju. Dogovorili smo se da ovo postane tradicija jer će ekipa Wels ugostiti naše drage Kotorvarošane na proljeće.

Velika HVALA na gostoprivstvu. Pozdrav za Matulje.

Memoari vašeg arhitekta, IV dio.

Svetište sv. IVE u Podmilačju

Petnaest godina uređivanja i izgradnje u ratu uništene sjetišta

IV. Crkva.

Uvjeren sam da je bila arhitekton-ska konceptacija nove crkve sv. IVE određena, rođena onog istog trenutka kada je bila izabrana gradnja crkve u dubini brda pored sjetišta. Magičnost prodiranja u dubinu pećine nas i danas, u 21. stoljeću podjednako obuzdane kako je to bilo u našoj davnjoj prošlosti. Magičnost onih špilja duboko u unutrašnjosti brda i planina u kojima su prvi ljudi pronašli svoj dom, sigurnost i toplinu zajedničkog života, je jedna od onih malobrojnih stvari koje se neće nikada promijeniti ili zaboraviti. Teliko više jer je život u špiljama, u dubinama pećina pored svega što je bilo moguće da su naši preci u neprijatnim uvjetima preživjeli pređao granicu utilitarnog te pragmatičkog i kulminirao, trijumfirao u prvim zemaljskim nevjerljativim i sugestivnim dodirima likovne umjetnosti. Slike na plohom pećina, dakle zidovima tog prvog doma su izvanredna umjetnička djela koja su nastala iz najdublje potrebe te koja za uvek žare magiju njihovih stvaralaca. Naših davnih predaka koji su u tim slikama izražavali krajnju poziciju njihova razmišljanja i shvaćanja, dakle tijedno ponosne i drake lovec životinja a istovremeno ponizne i držeće sluge nepoznatih ali sigurno postojećih viših sila koje vode, usmjeravaju i odlučuju o njihovim životinjama o njihovoj sudbinici.

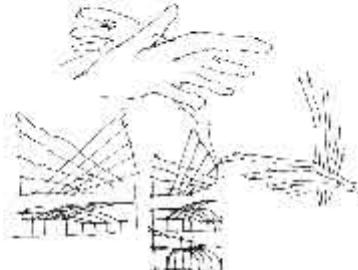
Od tih davnih početaka naših civilizacija nije daliko do sakralnih prostora koji su usjećeni u dubinu planina te uređeni u ambijentima pećina. Magija sjetišta u dubini zemljanih slojeva, u zagrdjaju divlje, primarne prirode ostaje podjednako snaga i jaka također u demajajućem vremenu. Možda čak i više jer je jedina ostala čista i arhaična u jednom banalnom dekoru suvremenog života kojeg određuju

gradevine i ambijenti bez ikakve duhovne vrijednosti te bez želje i potrebe trajanja kroz vrijeme.

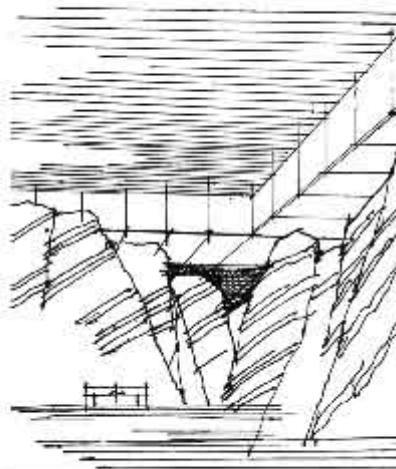
Tada, prilikom mojih brojnih posjeta Podmilačja osjetio sam magiju sjetišta u dubini brda još na jedan uvjerljiv način. U njemu sam pronašao kulminaciju te iste magije koju mi je najavljivao doživljaj kanjona uz Vrbas. Doživljaj uskog, kroz hiljade godina u pećine usječenog ambijenta oivičenog heroičnim liticama i padinama koje se spuštaju sve do zelenih rijeka, a gore otvaraju uzak pojas plavog neba. A istovremeno ambijent u kojem se osjeća predst prirodnim silama i mitakim snagama što sve naglašuje neobična svjetlost te čudni, misteriozni putovi sunčevih zraka koje presreću sjenku i prodiru u tamu kanjona.

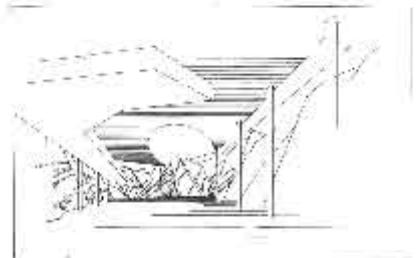
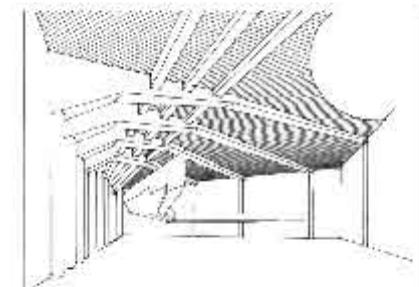
Taj je stvaralački užitak donošenja sakralnosti i arhitektonike u amorfni prostor pećina u unutrašnjosti brda poput davnog sjetišta dobro vidljiv na mojim prvim crtežima. U njima će pažljivi promatrač lako pronaći spajanje, prežimanje prirodnog i vještackog, onoga što je rezultat magmatskih sila i procesa tektonskih metamorfoza te onoga što je u tom arhaičkom divljem prirodnom ambijentu rad čovjekove misli,

želje, potrebe, volje i ruke. Dok ostaje osnovni prostorni ovoj savim prirođen, definiran sa slojevima autentičnih pećina u njega je inseriran, uložen element arhitekture koji obuhvaća samo markantno oformljens nosače plafona te glavnu fasadu. Dakle plohu zatvaranja otvora u brdu prema dolini sjetišta. Ono što je suština tih crteža jeste napon između divlje prirode koja definira prostor i arhitektonskih motiva koji taj smorski prostor pretvaraju, uzdižu u prostor suvremenog sjetišta.

Glavni arhitektonski motiv koji kontrastira s divljim pećinama te koji ambijent grube, primarne prirode humanizira svakako je motiv nosača stropa i krova. Nosači proizlaze, izrastaju iz fasadnih lamela te u produžeku iznad ladi formiraju preplitanje kao zaštitu i zagrijaj novog sjetišta. Preplitanje nosača može nas podajetiti na preplitanje preta dvije ruke ili na krila ptice - na zaštitu dakle, koja daje novom sjetištu, novoj crkvi sigurnost i toplinu. Drugi je motiv odnosa arhitektonskog, vještackog te divljeg, prirodnog traženje prirodnog osvjetljenja. Dakle otvora između pećina i gradevine kroz koje ulazi u sjetište dnevno svjetlo te prodiru sunčeve zrake koje rasvjetljavaju i blagdanski uzdižu tamu u unutrašnjosti brda. Tu su i vertikalni otvori između fasadnih lamela.

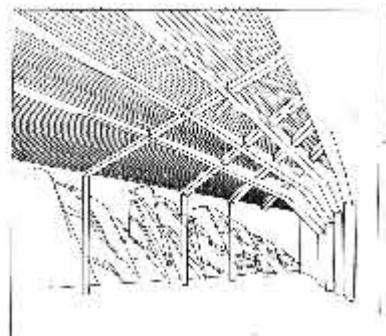

Kroz njih prodire u pozadini nove crkve južno sunce a istovremeno se kroz njih pruža pogled na panoramu doline svetišta te na staru crkvicu sv. Ive. Fasadnih lamela je osam i njima odgovara takoder osam okruglih stupova raspoređenih po četiri na svakoj strani lade gdje podupiru lepezasto raspoređene nosače stropa i krova. Nažalost nađi se snovi, naročito najljepši prije ili kasnije susreću s realnošću jutarnjeg buđenja. Naša isdekivanja punog doživljaja pećine u dubini brda prilikom početka miniranja i otvaranja terena na lokaciji nove crkve je svakog dana više i više rušila istina onog što smo pronalazili. Umjesto kompaktnih pećina tu stranu brda sastavljaju konglomerati koji zbog njihove nestabilnosti i prisustva voda koja kroz njih izlaze iz dubine brda nisu davali nikakvih mogućnosti očuvanja u prostoru nove crkve. Taj nestabilni sustav nije dozvoljavao formiranje rubnih ploha, zidova nove crkve prema našim željama i planovima. Poslije rušenja i odvoza tisuća i tisuća kubika materijala nastala je amorfna građevinska jama koju je trebalo ispuniti, ili bolje, u koju je bilo potrebno ugraditi nov, samostalni objekt. Formiranje betonskih zidova umjesto draži i magičnosti autentičnih pećina postala je

ona realnost koja je tražila maksimalnu suptilnost i jedan osobit arhitektonski izraz koji bi mogao dostojno i uvjerljivo premjeti, preuzeći poruku prirodne draperije u brdo usječenog svetišta. U tim nastojanjima svakako istupaju pozadine prezbiterija te istočni zid koji prati uspon brda. Zid u pozadini prezbiterija stoga svladava veliku visinu, realnu visinu brda u kojem je crkva usjećena. Da bi se maksimalno naglasio napon između pozadine prezbiterija te početka lade čitav je prezbiterij otvoren prema nebu. Staklena ljska iznad njega istovremeno s jačinom i čistoćom danjeg svjetla u prezbiterij donosi osjećaj svetištu „sub divo“ dokle oltara pod otvorenim nebom. A istovremeno pretvara oltarni dio u naglašeni simbolični most između lade, kultiviranog prostora vjesnika i divlje prirode u dubini brda. Zastavljen, prozračni most između prirode i čovjekova rada; između poznatog te zaurijek tajnog, između apolimčne ljepote arhitekture te dionizičke, divlje tektonske biti prirode i dubine pećina.

Poeban je arhitektonski doživljaj također istočna, prema zaščitniku doline svetišta okrenuta fasada. Njezin donji dio je koso isječen točno u liniji brda u kojem je crkva ugrađena. Isječeni donji dio pomaknut je u dubinu među kao, a

grubim lokalnim kamenom obložen, potporni zid brda. Staklena traka između fasade crkve i tog potpornog zida brda spušta se po konturi kosine brda te u prostor

crkve unosi simbolično odvajanje crkve i brda odnosno prirode u koju je ona ugrađena. Zapadna fasada crkve koja je istovremeno zid župnog dvora naravno traži drugačiji tretman. Glavni motiv te visoke strane crkve postaje galerija ili kor koji prati zid između crkve i župne kuće. U ulaznom prostoru crkve galerija slobodno prelazi u pozadini lade koju grli dajući odlične poglede na oltar te na glavno osovinsko usmjerenje crkve koje naravno određuje njezina ugrađenost u dubinu brda.

Iluziju prostorne i simbolične autonomnosti crkve i njezine ugrađenosti u jedan žiri prostor produbljenja u brdo dopunjuje i njezina gornja strana. Preplitanje jakih betonskih nosača doživljavamo kao otvoreni, transparentni motiv iznad kojeg je visoko podignuti strop metafore neba.

Memoari valeg arhitekta, IV dio.

Redovi s klupama logično i jednoobrazno spuštaju se od ulaza prema oltaru i prezbiteriju formirajući naglašen osovinski prolaz te fluidni prostor bočnih prolaza. Uz zid župne kuće u dužini galerije ugrađeni su sakristija te prema ladi okrenute isповједaonice. Ulazni dio u pozadini lade obogaćuje ritam fasadnih plastika i među njima zastakljenih otvora kroz koje doživljavamo čitavu dolinu svetišta te na njezinoj drugoj strani postavljenu staru crkvicu sv. Iye. Ulazni ambijent dopunjavaju stube na kor/galeriju, informacijski kutak te prolaz u župnu kuću kojima na drugoj, istočnoj strani odgovara veza sa dnevnom kapelom.

Najznačajniji i najmarkantniji dio nove crkve je, naravno uzdužno oformljeni prezbiterij. Njegov oblik definira cenzura, prekid između prostora lade i stražnjeg zida u brdu, dokle simbolični pojas koji je u cijelini prekriven staklenom ljuškoom. Uzdužni prostor prezbiterija na bokovima kadrištu, definiraju visoko podignuti motiv orgulja kojem na drugoj, istočnoj strani odgovara fluidni prijelaz prezbiterija u podignute terase kora.

Prostorni, simbolični i sakralni vrhunac nove crkve je uređenje

prezbiterija. Iako je za puni doživljaj prezbiterija najznačajniji njegov, bogatim dnevnim osvjetljenjem, naglašeni ambijent tu su od velikog značenja također svi elementi njegove opreme. I u samim oblicima opreme prezbiterija moguće je osjetiti izazov magije svetišta usjećenog u dubinu brda. Magije spoja čovjekova rada i divljine pećina, sukoba prirodnog i umjetnog. Stoga su svi elementi opreme prezbiterija oformljeni kao arhitektonski svladane te apstrahirane pećine - kao amorfne forme prirode koje, kroz sugestivnost arhitektonike obrade, poprimaju doživljaj izbrušenih, likovno dotjeranih volumena, kako njihova pojedinačnog modeliranja kao, i što je od posebnog značaja, njihova zajedničkog doživljavanja. Doživljava koncizno koncipirane opreme prezbiterija u kojoj je istovremeno naglašeno ono zajedničko što ju povezuje kao i ono posebno i unikatno što daje svakom njezinu segmentu potreban identitet.

U osovini glavnog prolaza postavljen je oltarni stol. Njegova tekonika podsjeća na grube kamene monolite koje spaja također masivna ploča od kamena. U pozadini oltarnog stola ali podjednako u glavnoj osovini crkve je pored stražnjeg zida postavljen tabernakul. Dvojici kamenih monolita, potpora oltarnog stola odgovaraju, u njenu istaknutu dva visoka kamena krila između kojih je ugrađen otvor svetohraništa. Točno u glavnoj osovini iznad ormara svetohraništa uzdiže se visok križ koji je izveden od istog kamena i koji prodire visoko prema staklenom krovu i

prema padinama brda u njegovo pozadinu. Oblicima i karakteru brižljivo obrađenih monolita oltarnog stola i tabernakula odgovara također konцепција asimetrički oformljenog ambona kojem na drugoj strani oltarnog stola daje ravnotežu također od kamenih monolita izvedeno podnožje ukrašenog svjećnjaka. Na dvojnost, duplikaciju kamenih monolita oltarnog stola i tabernakula nadovezuje se također oblik krupe pored stražnjeg zida koju u produžetku s jedne i druge strane prate kamena sjedala za ministrale i koncelebrante. Svu opremu prezbiterija i njegov cijeloviti doživljaj povezuje točno u osovini nove crkve visoko podignuti križ. Doživljaj uskog kamenog profila, vertikale i horizontale križa naglašuje njegova drvena, a kamenim bordurama obogaćena pozadina. Taj delikatni insert istovremeno odvaja grubi zid pozadine prezbiterija od kultivanog ambijenta oltara i lade. U traženju kontinuiteta sakralne umjetnosti oblik i izvedba pozadine križa nadovezuje se na poznati Giotto krušifikis iz Tempio Malatestiano u Rimini ili iz crkve San Felice u Firenci. Na oblik i poruku križa koji su od velikog, genijalnog gotičkog majstora kroz vjekove preuzimali te interpretirali prema svojim likovnim istraživanjima i traženjima brojni drugi stvaraoci. Radi se dakle o traženju kontinuiteta u kojem je moguće također u stvaralaštvo sadašnjeg i budućeg vremena unositi kulturu i izazov vjekovnih dostignuća europske sakralne, kršćanske umjetnosti.

Nastaviti će se...

Imena i Imendani

ILJA je starozavjetno svetopisane ime. Latinski i grčki oblik mu je Elias i otuda je ime došlo k nama. Izvorno, hebrejski glasi Elijáhu i znači moj Bog je Jahve. Ime se u nas pojavljuje i u izvedenim oblicima, evo nekih: Ilijas, Ilijaš, Ilijica, Ilio, Ico, Ičo, Iko, Ika, Liko, Likan. U ženskom rodu Ilijana, Ilinka, Ijka, Ika, Ikača, Ikcica, Ila, Ilenka, Lina, Linka. Sveti Ilija pripada malobrojnima starozavjetnim svećima koje rimska Crkva ima u kalendaru. Bio je putujući prorok. Biblija o njemu nadugo pripovijeda u Prvoj i Drugoj knjizi o kraljevima. Ilija potječe iz Tišbe u Gi-leadu, brdovitom području istočno od Jordana. Otuda mu nadimak Tišbijac. Tada se (nakon Salomonove mrtvi) Izrael bio podijelio na Sjeverno i Južno kraljevstvo. Ilija je živio u Sjevernom kraljevstvu, u vrijeme kraljeva Ahaba (875.-854. prije Krista) i Ahazije (854.-853. prije Krista). Njegovo ime bio je njegov životni program: sve učiniti za štovanje jedinoga pravog Boga Jahvu. Energično se suprotstavljao poganskim kultovima, koji su se s kraljevskog dvora počeli širiti u narod. Kralj Ahab, a još više njegova žena Izchela (kćer poganskog sidonskog kralja), promicali su štovanje poganskog boga Baala. Čak su mu u Samariji podigli svetište koje je opaluživalo osamsto pedeset svećenika. Ilija otvoreno napada Ahaba što je ostavio pravoga Boga. Biblija – želeći pokazati Ilijinu veličinu – naširoko pripovijeda o mnogim Ilijinim čudesnim djelima, napose o tomu kako je osramotio i smaknuo Baalove svećenike. Na više mjesto Ilija se spominje i u Svetom pismu novoga zavjeta. U kršćanstvu Ilija nije imao toliko značenje kao u (starozavjetnom) židovstvu, ali je postao pučkim svećem – simbolom borbe protiv bezbožnosti - osobito na Istru i među slavenskim narodima. U nas ponajviše u Bosni i Hercegovini te u Hrvatskoj. Prema nekim, Ilija je bio "zamjena" za staro

slavensko božanstvo Peruna. Zbog svojega asketskog života shvaćanje i kao preteča kršćanskog monaštva i asketskog života. Štuju ga napose Karmeličani, koji svoje ime nose prema gori Karmelu, značajnoj u Ilijinu životu. Ne, doduće, kao svojeg osnivača, već kao "predvodnika i oca". U slikarstvu ga prikazuju s gavranom koji drži kruh u ključu ili s anđelom koji mu donosi kruh i vrš vode, a kad što i kako se na vatrenim kolima vozi u nebo. Spomendan mu je 20. srpnja. Zaštitnik je cepelina i zrakoplova, od oluje, gromu i vatre.

ILUMINATA je ime načinjeno od latinske riječi illuminatio - osvjetljujem, rasvjetljujem; u nas je ime u tom obliku rijetkost. U kalendaru je sveta Iluminata 29. studenoga, a uz nju redovito stoji Svjetlana, dakle hrvatski prijevod imena pa, prema tomu, i mogući imendan svih Svjetlan. O svetoj Iluminati malo se zna. Prema legendi bila je obraćena poganka iz Ravene. Godine 303. podnijela je mučenstvo. Časti se u talijanskim gradovima Todi, Montefalcu i Avianu.

IRENA je žensko ime, dolazi od grčkog imena Eiréne. Po grčkoj mitologiji, ona je božica mira, kći

Zeusa i Temide, najmlađa Hora. Grčka riječ ciréne znači mir. U nas je više oblika tog imena: Irena, Ena, Ira, Rena, Irna. Sveta Irena živjela je u 7. stoljeću u Portugalu, u mjestu Tomar. Ugledni roditelji brinuli su se za njezin odgoj i izobrazbu. U pisaju, zemljopisu, glazbi i tjelovježbi poučavao ju je neki učitelj-redovnik. Unatoč velikoj ljubavi uglednog mladića Bertrandu, koji se njome želio oženiti, Irena je namjerila poti u samostan. No, njezina ljepota zaalijepila je i raspalila strasti učitelja-redovnika. Kad ga je ona užasom odbila, on je javno oklevče da očekuje dijete. To je povjerovao i mladi Bertrand pa iz očaja i osvete usmjerio ubojicu koji nožem ubija Irenu, a njezino tijelo bac u rijeku Tajo. Tijelo su našli benediktinci i bažljivo ga pokopali. Poslije to mjesto, u kojem se sveta mučenica osobito štuje, dobiva ime Santarém (Sant-Irene). U kalendaru se ova sveta Irena slavi 20. listopada. Zaštitnica je osoba nezrelnih zbog ljubavi. Još je nekoliko svetica istog imena: Irena, mučena i smaknuta u Solunu (4. stoljeće); spomendan joj je 5. svibnja. Irena Rimka, udovica, koja je vidala rane svetom Sebastijanom nakon što su ga isprobudili strelicama; umrla je godine 288. a spomendan joj je 22. siječnja.

OCTUBR, 20
Santa IRENE

Nastaviti će se...

STARČKE PJEGE I PJEGE OD SUNČANJA

PITANJE

Nedavno sam navršila 60 godina, a već mi se po koži pojavljuju starčke pjege. Imaju li prirodnog lijeka, ulja ili krema kojima se mogu ukloniti te pjege?

ODGOVOR

Brujne osobe, pogotovo nakon pedesete godine života, dobivaju starčke pjege (lentigo senilis). Oni pak koji se mnogo sunčaju mogu dobiti sunčane pjege (lentigo solaris) i prije. Obje vrste mrlja pojavljuju se zbog povećane pigmentiranosti površinskog sloja kože i spadaju u hiperpigmentaciju, a uspješno se uklanjuju na jedan od sljedećih načina.

Svježi sok od dragušca (potokarke, *Nasturtium officinale*). Uzmite svježe listove dragušca, dobro ih zgnječite da izlazi sok pa tim sokom namažite pjege tijekom dana i nevečer. To ponavljajte sve dok starčke ili sunčane pjege ne nestanu.

Ricinovo ulje (Ricini oleum). To je vodom prokhanano masno ulje dobiveno hladnim tijekštenjem oljuštene sjemena ricina (*Ricinus communis*). Starčke pjege i one nastale od sunčanja namažite ricinovim uljem tijekom dana, a prije spavanja operite i opet namažite.

VI pitate, fra Juro odgovara

Ponavljajte postupak sve dok pjege ne nestanu.

Oruj-1 i Oruj-2. Te moje kreme uklanjuju starčke i sunčane pjege, pogotovo one koje se ne mogu ukloniti nikakvim drugim pripravcima. Prije mazanja pjege operite neutralnim sapunom, namažite švedskom gorčicom, ostavite da se koža malo osudi, aonda nanesite kremu. Mažite ujutro i navečer prije spavanja. Terapija traje nekoliko mjeseci, a pjege redovito nestanu u roku šest mjeseci. Krema ujedno obnavlja kožu, uklanja bore i bolove. Koža, osobito na licu i vratu, postaje mladolika i bez bora.

Hladno pivo za pečevanje kožu. Došao sam na more, prvi dan ostao na kupanju oko četiri sata i potpuno izgorio na suncu. Bio sam crven po čitavom tijelu, sav sam gorio. Vidjela me jedna stara gospoda i rekla mi: „Idite brzo doma i mažite svu kožu hladnim pivom.“ Imao sam u kući pun hladnjak hladnoga piva i odmah sam nakvacio potkošljiju pivom, obukao je, na ostale dijelove tijela sam stavio lanene krpe nakvaljene hladnim pivom. Nakon pola sata sve je na meni bilo suho. Ponovio sam terapiju pivom, nakon jednog sata po treći put sam ponovio terapiju pivom. Nakon toga lagano sam namazao čitavu kožu maslinovim uljem. Mimo sam spavao i sljedeći sam dan mogao ponovno na plažu, koža mi je ostala lijepa i počrnila, nije bilo ni traga preplanulosti.

RAK KOŽE

PITANJE

Moja rođakinja umrla je od raka kože. Bila je mlada žena pa ne mogu nikako shvatiti kako joj se to moglo dogoditi. Bojam se da i ja ne obolim od te bolesti. Kako zaštiti kožu od nastanka raka?

ODGOVOR

Ne smijete uopće misliti o tomu kako ćete dobiti bilo koju bolest pa niti rak kože. Teško je vjerovati, ali je istina – fiks god umisti da ima ili da će

dobiti neku bolest, doista je može i dobiti. Koža je pravo čudo i naš najveći osjetilni organ. Kod odraslih osoba koža zauzima oko 1,5 četvornih metara površine. Debelja je u prosjeku oko 4 milimetra, težka oko 10 kg. Na njoj se nalazi oko dvije milijarde pigmentnih stanica, dva milijuna znojnih žlijezda i četiri milijuna živčanih stanica. Tijekom života ona proizvede oko 20.000 litara znoja. Drži na okupu naše tijelo i regulira njegovu temperaturu. Upravo preko kože osjećamo radost, bol, toplinu i hladnoću. Ni jedan organ ne mora se boriti s tolikim brojem virusa, gljivica i bakterija kao koža, zato je ona i najvažnija za našu imunitet. Čuva nas od zračenja, otrova i razne gamadi. Ona je ogledalo naše duše.

Pišu mi sa svih strana i postavljaju slična pitanja. Kad sunce nije zdrevo za kožu? Kako ću prepoznati rak kože i je li on izlječiv? Koliko je opasan solarij za kožu? Svi me odgovaram sljedeće.

Rak kože može se izlječiti! Svaka druga osoba može računati kako postoji mogućnost da dobije rak kože tijekom života. Razlog tomu je previše jakog sunca. Dobra je vijest da se rak kože (carcinoma cutis), ako se na vrijeme otkrije, može izlječiti.

Među najčešće tumorike primjenjene kože ubrajamo karcinome (bazaliom i spinaliom koji nastaju iz stanica površinskog sloja kože) te melanom (koji nastaje iz pigmentnih stanica kože). Bazaliom je karcinom kože koji u pravilu ne metastazira i ne razvija se na sluznicama. U njegovu nastanku bitnu ulogu ima Sunčev svjetlo, napose dugovalne ultraljubičaste zrake (UVB). Javlja se na područjima kože koja su najviše izložena Sunčevu svjetlu kao što su lice, dekolte, leđa, potkoljenice. Može izgledati kao čvorčice boje kože koji polagano raste, ne bolje, ne svrbi, može biti pigmentirana.

Nastaviti će se...

Novo malo leđeno doba počinje sljedeće godine!

WWW.danas.net.hr/znanost donosi predviđanja ruskog astrofizičara Habibula Abdusamatova, koji je šef projekta "Astrometrija", ruskog dijela Međunarodne svemirske postaje. Poznati je protivnik teorije o globalnom zatopljivanju i već je ranije pisao o svojoj teoriji po kojoj se zagrijavanje Zemlje događa zbog utjecaja povećanog zračenja Sunca. Svoju teoriju temelji na tomu da se globalno zagrijavanje događa i na Marsu, što, po njegovu mišljenju, može značiti samo jedno - da je uzrok pojačano zračenje Sunca. Međutim, njegove teorije znanstvena zajednica nije prihvatile, a njegovi kritičari dokazuju da njegove tvrdnje nemaju uporišta ni u teoriji ni u rezultatima premaštiranja. Ipak, ruski znanstvenik ne odustaje, te je za RIA Novosti rekao: "Već preko 17 godina globalna temperatura planeta ne raste, dolazi do stabilizacije temperature. Proces otopljavanja ne odvija se od 1997. Snaga Sunčevog zračenja se

konstantno smanjuje od 990, i nastavlja ubrzano opadati". Prema njegovu mišljenju, krajem ove i početkom sljedeće godine trebao bi nastupiti početak epohе malog leđenog doba. "Malo leđeno doba povozano je s promjenom intenziteta zračenja samog Sunca i ima interval od 200 godina. Grubo govoreći, dva stoljeća plus-minus 70 godina", rekao je. "To znači da će se prosječna temperatura na cijeloj Zemlji spustiti za otprilike 1,5 stupanj, i tada će nastupiti faza jakog zahlađenja malog leđenog doba. To se očekuje otprilike 2060. plus-minus 11 godina", istaknuo je sugovornik agencije. Prema njegovim riječima, kako zahlađenje će prema približnim procjenama trajati 45-65 godina, nakon čega će nastupiti još jedan ciklus otopljavanja.

Vladimir Paar (Zagreb, 1942.) je redoviti profesor u miru na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu i akademik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Objavio je oko 500 znanstvenih i stručnih radova. Autor je i urednik mnogih knjiga te niza udžbenika i gimnazijalnog programa fizika. Kao gostujući znanstvenik i profesor boravio je ukupno sedam godina na nizu uglednih svjetskih znanstvenih instituta i sveučilišta. Desetljećima sudjeluje u javnim medijima, a naročito na televiziji i radiju popularizirajući ulogu znanja, obrazovanja i znanosti u gospodarskom i društvenom razvoju. Također, napisao je stotinjak novinskih članaka i nekoliko knjiga o populizaciji znanosti te stvaranju pozitivne društvene klime i poticanja za razvoj. Zadnjih je godina u javnosti često kritički istupao prema raširenom vjerovanju i znanstvenim istraživanjima koja upozoravaju na opasnost od globalnog zatopljenja osvrćući se i na moguće prijetnje novog leđenog doba.

Paar ističe da aktivnost sunca u zadnjih 25 godina značajno opada. U Večernjem listu 23. i 24.9.2014. pod naslovom

"Čeka nas mini leđeno doba" kaže da je jedino dilema samo hoće li ono trajati 10-20 godina, kako kažu znanstvenici iz NASA-e, ili pak i 65-70 godina, kako tvrde rусki stručnjaci. Naglašava da se ne treba plašiti novog mini leđenoga doba, jer ono ne znači nikakvu katastrofu. Bit će niže godišnje temperature, hladnije zime, veće količine kiše... Samim tim postojat će i veća opasnost od poplava, pa ćemo se morati pripremiti i priviknuti na nove uvjete života. Neće biti gladi ali će cijena hrane rasti. Po akademiku Paaru: „klimatske promjene koje se dešavaju zadnjih nekoliko desetljeća ne odakaču od prirodnih klimatskih promjena koje su se zbirale tijekom prošlih stoljeća i tisućljeća”.

ZNANSTVENICI su i oni koji govore o strašnom zatopljivanju, kao i oni što pričaju o leđenom dobu. Što misliti i što očekivati???

Priredila Luka Kavrančan

Kotor

Kotor je biskupija, grad, općina i luka u Crnoj Gori, u Bokokotorskom zaljevu, koji spada među tridesetak najljepših zaljeva svijeta. Po popisu stanovništva 2003. općina ima oko 22 000 stanovnika. Od toga je 1 553 Hrvata. Nekada poznati pomorci Hrvati Bokelji lagano nestaju sa svoga rodnoga ozemlja. Nedavni rat je zatrovan odnose među ljudima i u ovom gradu, pa su, pod pritiskom ratnih zbivanja mnogi katarski Hrvati morali otići. Tako Kotor, koji je u sastavu Crne Gore tek od 1945. godine postaje etnički uglavnom crnogorski.

Sav grad je povijest. U njemu su pod zaštitom UNESCO-a, kao baština svjetskog značaja: Pomorski muzej, Pomorski fakultet, Institut za biologiju mora, Kazalište, Povijesni arhiv. Pomorski muzej svakako treba posjetiti, jer je materijalni dokument o životu Hrvata Boke Kotorske.

Vrio teško je izdvojiti nešto značajno. U Kotoru je sve bitno, sve treba vidjeti. Tu se povijest susreće na svakom mjestu sadašnjosti. Na prvi pogled: arhitektura, kruždave ulice, mali trgovi (pijacete), doimaju se kao i u svakom drugom primorskom srednjovjekovnom gradu. Ali, Kotor je poseban. U podnožju brda Sveti Ivan 260 m nadmorske visine (ogranak Lovćena), izrastao je u trokutastom izgledu između riječa Gurdica i Škudre, a trefu mu stranu zapljuškuje more. Na toj strani su glavna gradska vrata iz 1555. Na stropu vrata je reljef Blažene Djevice Marije s Isusom, a desne strane ovoga reljeфа je sv. Tripun, zaštitnik grada, a s lijeve sv. Bernard. Kroz glavna vrata ulazi se na gradski trg na čijoj zapadnoj strani je Gradska stržara, Kneževa palača duga 60 m iz XVI. te Napoleonovo kazalište iz XIX. stoljeća i Vijećnica. Ovaj kompleks je sada hotel Cataro. Na istočnoj strani su zgrade i Kula grada koja je podignuta 1602., a uz Kulu je i stup struma. Na sjevernoj strani je niski izlaz na gradске zidine. Gradске zidine su duge 4,5 km.

Opasuju tvrđavu (260) i crkvu Gospe od zdravlja (110) na brdu Sv. Ivan. Do tvrđave se ide stubama kojih je 1350.

Kotor je mali grad s katedralom i mnogobrojnim gotičkim i renesansnim crkvama. Jedna od najljepših je crkva sv. Ane iz XVII. stoljeća, Gospe od Andela (sada je kino), sv. Mihovila, pa sv. Luke što je građena 1195. i bila je katolička do 1657. od tada se bogoslužje održava i za katolike i pravoslavce, a od 1812. crkva je pravoslavna i uz nju je dograđena kapela sv. Spiridona. Crkva sv. Nikole je pravoslavna. Ova crkva posjeduje riznicu velikog broja ikona, zlata i srebra, crkvene odjeće te bogatu biblioteku smještenu u zgradama uz crkvu. Crkva Gospe Snježne tzv. Collegiata (Kolegiata) građena je 1221. godine u više etapa – kapela sv. Ivana u XVI., a zvonik u XVIII. stoljeću. U njoj je otkrivena krstionica iz VI. stoljeća. Uz mnoge zanimljivosti tu je karakterističan romanički drveni križ. Na crkvi su brončana vrata na kojima je prikazan život blažene Ozane Kotorake, čije se tijelo čuva u ovoj crkvi. Vrata su djelo katarskog umjetnika Vasko Lipovca. Treba vidjeti franjevački samostan i crkvu sv. Klare s

dojmljivim mramornim oltarom. U samostanu je knjižnica s tridesetak tisuća knjiga i 50 inkunabula.

Na mjestu današnje katedrale sv. Tripuna smještene na glavnom gradskom trgu, nalazila se crkva sv. Jurja, koji je vjerojatno bio i zaštitnik ondašnje biskupije. Odred pomoraca katarskog područja Bokeljske mornarice sudjelovao je u prijenosu moći (relikvija) sv. Tripuna iz Carigrada u Kotor 13.1.809. i od tada je sv. Tripun zaštitnik grada i biskupije. Sv. Tripun (232.-249.) rođen je u Kampasadi u ondaljnjoj rimskoj pokrajini Apamci – Mala Azija. Ovog sveca mučenika - sv. Tripuna, sv. Trifuna - slave i katolici (3.2.) i pravoslavci (14.2.). Za života je ozdravljao boleane od različitih bolesti. Sudjeno mu je i umro je mučenički, ali on nije zamijekao svoju vjeru: „Slobodan sam, a po uvjerenju sam kršćanin“.

Katarska katedrala je starija od crkve Notre Dame u Parizu, koje se sjećamo iz školske lektire Zvonar Bogorodične crkve V. Igoa. Katedrala sv. Tripuna je trobrodna romanička bazilika čiji zvonići su visoki 33 i 35 m, građena od 1124. do 1166.

Od prve gradnje pretrpjela je nekoliko preinaka. Potres 1667. je strušio zvоник, pa su ponovno zidani i zbog teške gospodarske situacije sjeverni zvonik je ostao nedovršen. Unutrašnjost katedrale je veoma zanimljiva. Izuzetno dojamljiv ciborij (svetohraništvo) iznad glavnog oltara sagrađen je 1362. od crvenog kamenja s prikazanim scenama iz života sv. Tripuna. Moći sv. Tripuna čuvaju se u tiznicu katedrale, koja uz mnoge zanimljivosti ima i veliki broj djela talijanskih slikara. Uoči proslave blagdana (3. veljače) moći se u procesiji prenose u katedralu. Kotska biskupija je 2009. godine obilježila 1200-tu obljetnicu od kada je zaštitnik sv. Tripun.

Kotor i šire područje vrlo rano su u dodiru s kršćanstvom. Prvi poznati kotski biskup Paulus je sudjelovao na Kalcedonskom koncilu 451. Kotska biskupija je biskupija hrvatskih svetaca. S njezina područja su: sv. Leopold Bogdan Mandić, blaženi Gracije, blažena Ozana, službenica Božja Ana Marija Marović.

U gradu su djelomično sačuvane i palače kotskih plemičkih obitelji: Gregorina, Buća, Prima, Grubonja.

Kotor je mjesto suvremene pomorskeg i kopnenog karavanskog puta što mu je pogodovalo za ekonomski razvoj. Prvi Statut grada je iz 1301. godine. U gradu je razvijano obrtništvo, a posebice: izrada oružja te predmeta od srebra i zlata. Ljekarna u gradu postoji 1326.

godine.

Grad je, kao i Bokokotorski zaljev, u rimskoj te u bizantinskoj vlasti. Kratko gradom upravljaju Nemanjići, pa ugarsko-hrvatski kralj Ludvig. Od 1384. do 1391. Kotorom vlada bosanski kralj Tvrtko I. Potom je grad samostalan, ali zbog straha od Osmanlija traži zaštitu Mletačke Republike, koja Kotorom upravlja do svoje propasti 1797., a od tada Austrija do 1806. Rusija je tu 1806. – 1807. Francuzi vlađaju do 1813. Velike sile na Bečkom kongresu 1814. Kotor dodjeljuju Austriji. Tada se uspostavlja brodarska linija Trst – Kotor i već 1830. registrirana su prva prenoćišta, to je početak razvoja turizma. Od 1945. je u Jugoslaviji u okviru Republike, a od 2006. samostalne Crne Gore.

Boka kotorska, kao područje, pa tako i Kotor, poznata je po bokeljskim pomorcima, čija je flota (a jedrenjacima: barik, brič i brigantin) plovila svjetskim morima – kao trgovачka i ratna. Kako i diljem Europe i boko-kotorski mornari su vrlo rano utemeljili svoju udružnu – bratovštini, kažu već 809. Sačuvan je Statut Bratovštine

bokeljskih mornara 1463. U njemu je naglašeno da bratovština brine za stručnu odgojnu ulogu ospozobljavanja mlađih pomoraca i socijalno-humanitarnu ulogu, napose pomeganje siromašnim i nemoćnim članovima. Osim toga značna je bila njegova uloga u jačanju brodarstva i organiziranju obzane, pripremanje posada za ratne brodove, sudjelovanje u ratovima i borbi protiv gusara.

Stjecajem povijesnih okolnosti i prevlasti pazušnih brodova i razvoja željeznicke Bokeljske mornaričke flote gubi značaj i na kraju prestaje postojati. Danas bratovština djeluje samo kao kulturna udruga u očuvanju stare tradicije. Središnjica bratovštine je u Zagrebu s nekoliko podružnica u većim primorskim gradovima Hrvatske, a djeluje i u Kotoru.

Kotor treba vidjeti i doživjeti, posebice ako je moguće u dane proslave sv. Tripuna, Dane mimoze, Dane otiske, a ljeti je ovdje mnogo velikih turističkih brodova iz kojih izmijeđu mnogobrojni turisti. Svakako se treba popeti do crkve Gospe od zdravlja i tvrđave sv. Ivana odakle se pruža pogled na grad i morsko plavetnilo.

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Vareš

1.	Ilija i Anda Marčinković	200 HRK
2.	Dejan Dugonjić	5 KM
3.	Franjo Stipić	100 KM
4.	Vinko Barilić	50 EUR
5.	Ivan Bujdo	50 CHF
6.	Luka (Bogdana) Kovačić	50 EUR
7.	Jako (Stipe) Kovačić	100 EUR
8.	Ivka Mandić	400 HRK
9.	Ivka Kljajić	100 EUR
10.	Marko Topalović	60 EUR
11.	Paula Filipović	50 KM
12.	Katica Draguljić	200 KM
13.	Anto i Kaja Šimunović	100 EUR
14.	NN	50 EUR
15.	Pero i Mara Josipović	100 EUR
16.	Pero i Dragica Josipović	50EUR
17.	Petka Bilobrk	200 HRK
18.	Petar (Bogdana) Kovačić	200 HRK
19.	Marko Grgić (Ivana)	100 EUR
20.	Ivan i Peja Jakić	50 EUR
21.	Kata Kovačić	20 EUR
22.	Ilija Petrušić Jurin D.	50 EUR
23.	Alojz Kovačić	100 EUR
24.	Jako i Ana Jeličić	100 EUR
25.	Ilija Zeba	50 EUR
26.	Anto Pere Marčinković	100 EUR
27.	Ivo i Marija Bandalo	400 HRK
28.	Ilija i Ružica Topalović	1000 HRK
29.	Ljubica Grgić	100 KM
30.	Ivan Šimunović Cvičko	250 EUR
31.	Mato i Saježana Josipović	50 EUR
32.	Josip Marković	50 EUR
33.	Vlado i Zdenka Brkić	100 CHF
34.	Stipo Marčinković	100 EUR
35.	Stipo i Slavica Petrušić	600 HRK
36.	Ivo Stipić	50 EUR
37.	Florijan Zeba	100 EUR
38.	Manda Marić	200 HRK
39.	Stipo i Anka Jurić	50 EUR
40.	Kata Puškarić	100 EUR
41.	Marko i Kata Grgić	100 EUR
42.	Luca Šilić	200 EUR
43.	Anda Škrobić	100 EUR
44.	Rozalija Vidović	250 EUR
45.	Ivan Šimunović Cvičko	200 EUR
46.	Juro (Marko) Stipić	50 EUR

47.	Josip Josipović	50 KM
48.	Anto Sirovina Ivićev	50 EUR
49.	Sirovina Ilijin	50 EUR
50.	Ratko Zeba	25 EUR
51.	Mato Kljajić	100 HRK
52.	Ivelja Grgić	100 KM
53.	Stipo Barilić	50 KM
54.	Ružica Čolić	200 EUR
55.	Anto i Slavica Mandić	50 EUR
56.	Mato, Željko i Zvonko Pranjović Tunje	100 EUR
57.	Anto Pezerović	200 KM
58.	Marija Dehn r. Manović	50 EUR
59.	Marko i Ljubica Grgić	100 EUR
60.	Marko Bogdana Kovačić	50 EUR
61.	Milan Zeba Rusov	100 EUR
62.	Nikica i Marica Barilić	50 EUR
63.	Zvonko i Ana Petrušić	50 EUR
64.	Ivo Škrobić Jele	100 EUR
65.	Ilija (Ante) Petričević	50 EUR
66.	M i M Svalina	100 EUR
67.	Marko i Anda Petrušić	30 EUR
68.	Ljubica Josipović	50 EUR
69.	Ilija i Katica Josipović	150 EUR
70.	Č a. Gisela Mandić	200 EUR
71.	Ilija Lukić Čerđo	1000 HRK
72.	Mato Grgić	50 EUR
73.	Zoran Marković	200 HRK
74.	Josip Marković	40 EUR
75.	Marko (Petar) Petrušić	50 EUR
76.	Zlatko Kovačić	400 HRK
77.	Željko Barbarić	100 EUR
78.	Marko Pezerović	20 EUR
79.	Pile Josipović	50 EUR
80.	obitelj Josipović (Čelini)	120 EUR
81.	Janko Stipić	100 EUR
82.	N.N.	30 KM
83.	Mara i Pile Grgić	50 EUR
84.	Ružica Kovačić	100 EUR
85.	Anto i Miladinka Marković	100 EUR
86.	Marjan Zeba Rusov	200 EUR
87.	HKM Graz	4.045 EUR

Za crkvu Šekolne

1.	Darko Kljajić	300 HRK
2.	Mato Kljajić	100 HRK
3.	Mato Grgić	100 EUR

Jesen je, a mi predlažemo

Kolač s Jabukama

Sastojci:

- 2 jaja
- 1 čaša jogurta
- ½ čaše ulja
- 2 čaše brašna
- 4 mazuje jabuke
- 1 vrećica pralika za pecivo
- 100 g šećer
- Šećer u prahu za posipanje

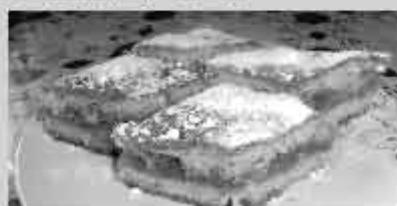
Priprema:

1. Umotite jaja i šećer, postupno dodejući ulje i jogurt, na kraju brašno i pralik za pecivo.
2. Ulijte smjesu u podimazan pleh i poslažite naribane jabuke.
3. Pecite 25 minuta u zagrijanoj pećnici na temperaturi od 175°C. Deset minuta pred kraj pečenja pospite kolač šećerom i vratićete u pećnicu.

Sastojci:

- 3 jaja, 1 pralik za pecivo,
- 12 žlica šećera, 1/2 kg jabuka,
- 12 žlica ulja, šećer u prahu za
- 12 žlica mlijeka, posipanje,
- 15 žlica brašna, cimet

Priprema:

Napraviti smjesu od jaja, šećera, brašna, ulja, mlijeka i pralika za pecivo. Jabuke naribati i po želji dodati cimet (Nekima je kolač bolji bez cimenta).

Pola smjesi uliti u kalup i staviti da se peče 15-ak minuta na 180°C. Nakon toga izvaditi iz pećnice, na biškvit poslagati naribane jabuke, a na jabuke drugu polovicu smjesi za biškvit i vratiti u pećnicu na još 10-ak minuta.

Pečen i ohlađen kolač posuti šećerom u prahu.

U slast!

Naši darovatelji

Z KIP

1.	Stipo Barilić	50 KM
2.	Nenad i Jelica Čolić s djecom	500 EUR
3.	Ruzica Čolić	50 EUR
4.	Kata Grgić	200 HRK
5.	Robert Grgić	100 CHF
6.	Manda Martinović	150 EUR
7.	Andelina Antunović	100 EUR
8.	NN	100 EUR
9.	Juro Topalović	50 EUR
10.	Anda Marić	100 EUR
11.	Ruža i Anto Draguljić	50 EUR
12.	Anda Matijević	100 EUR
13.	Manda Vuković	15 EUR
14.	Stipo Jurčić	50 EUR
15.	Stipo Davidović	300 HRK
16.	Br.par NN	1000 EUR
17.	Mato Vujičić	50 EUR
18.	Ljubica Čolić	100 KM
19.	Stipo Grgić	50 EUR
20.	NN	50 EUR
21.	Stipo Grgić	100 HRK
22.	Luca Oršulić	50 EUR

UKSA

1.	Stipo Vidović-efan	50 EUR
2.	Božica Manović	10 KM
3.	Luca Širovina Barina	100 EUR
4.	Mato i Snježana Josipović	50 EUR
5.	Mato Kljajić	50 HRK
6.	Anica Jeličić	120 HRK
7.	Ivo Barać	200 HRK
8.	Daliborka Bjelobrk	5 EUR
9.	Marko i Anda Petrušić	20 EUR
10.	Ilija i Katica Josipović	150 EUR
11.	Pero i Luca Žeba	10 KM
12.	Marko Pezerović	40 EUR
13.	Anuša Žeba	30 BUR
14.	Stipo i Anka Jurčić	5 BUR
15.	Marko i Kata Grgić	20 BUR
16.	Anda Škrobić	10 EUR
17.	Rozalija Vidović	300 EUR
18.	Luca Žeba	10 KM
19.	Dragica Nikić	5 BUR
20.	Mira Kljajić	10 EUR

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Kuhale dvije sestre plavuše.
Jedna je odrezala vrišlama vrhove
prije nego ih je pekla. Začudi se
druga sestra i upita:
- Zašto se, odrežu vrhovi?
- Ne znam, to sam vidjela od majke...
Sutradan, odu ti one da upitaju
majku za razlog a majka im
odgovori da ne zna i da je to
vidjela od bake.
Odu one zatim do bake da je pitaju
zašto se režu vrhovi u vrišli, a baka
će ti:
- Zar još niste kupile veću tazu?

Počao mali Perica u školu plivanja.
Nakon nekog vremena, kaže Perica
instruktoru:
- Odoh je kući.
- U čemu je problem. - upita instruktor.
- Nisam više žadan!

Dolazi mali Perica iz škole s krvavim
nosom a majka ga pita:
- Perice zašto ti je krvav nos?
- A Perica će na to:
- Jedan dječak me je ujeo za nos!
- Ijuuu crni sine! Pa jesli li ga
zapratio?
- Kako da ne, imam njegovo uho u
džepu!

Pita mali Bosnac oca:

- tata što su to negativni brojevi?
 - vidi sine ovako: U autobusu je bilo 30 ljudi a na stanicu izadila 32 čovjeka.
- Znati trebalo bi uči još dva čovjeka da bi bus bio prazan

Kupio Mujo burek. Samo što je zagrizao, upita buregdžiju:
- Je li, bolan, gdje ti držiš meso?
- U frižideru, gdje bili drugo.
- Pa stavi malo i u burek, mistere ti.

Profila ponos, kad Hasi najednom
neko hudački zvoni i lupa na vrata.
Haso ustane, pogleda kroz špijunku,
kad pred vratima Mujo s pemčinim
izrazom lica.

Otvore Haso, a Mujo odmah s vrata:
- Haso, jaranc, pomagaj ako boga
zna!

Haso zabrinuto upita:

- Mujo, što bi, kakva je frka?
- Mujo otresne glavom:
- Ma, moja luda punica, dođila u goste,
napila se i sad hoće skočiti kroz
prozer!
- Haso zbrnjeno upita:
- Kako da ti pomognem?
- Mujo zavapi:
- De posudi sjekiru, neće prozor da se
otvoril

Natjecali se Mujo, Haso i Suljo
čiji je otac najmanji. Kaže Mujo prvi:

- Moj stari je manji čak i od mene
koji sam najmanji u razredu.
- Haso će na to:

- Pih nije to ništa. Moj stari je toliko
malen da ne može sam ni vrata
otvoriti.

Čekaju sad oni da Suljo kaže svoje,
a on zaplaka.

- Jel, bolan Suljo zašto cmizdrif??
- Moj babo je u bolnici...
- A zašto bolan, daj pričaj?
- Pao je s ljestava dok je brao jagode.

Sretnu se dva prijatalja iz srednje
škole na tržnici.

- Pa di si, prijatalju, nisam te vidio sto
godina! Jesi ti ono završio medicinu?
- Jesam, jesam, projek 4.8!
- Svaká čas, uvijek si bio mozik!
A polto su ti kreativci?

Učili djece u školi slovo "A".
Učiteljica napiše na ploči slovo A i
kaže:

- Tko će pogoditi ovo slovo?
- Perica skine kapu i baci je prema
plodi.
- Ja sam pogodio!!

Zavrtili Mujo i Haso u zatvorni
a Haso počne da švrija po zidovima.
Mujo mu kaže:

- Aj namoj, bolan, izbacit će nas
napolje!

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

 Nema raja bez rodnoga kraja!

